

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 4.Pf.20.594/2023/6.

A felperes:

felperes1

A felperes képviselője:

Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség
1055 Budapest, Markó u. 27.

Az alperes:

alperes1

alperes címe

Az alperes képviselője:

ügyvéd1 kamarai jogtanácsos
alperes címe

A per tárgya: tisztességtelen szerződési feltételek érvénytelenségének megállapítása

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 33.G.41.048/2023/4.

A fellebbezést benyújtó fél: alperes

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és a keresetet a alperes1 Kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás feltétel és ügyféltájékoztató valamennyi támadott kikötése,

a alperes1 blanketta1 Biztosítási feltételek 11.5. pontja,

Nyilatkozat alperes1 blanketta1hoz blanketta első mondata, továbbá Ügyféltájékoztató alcímű része első bekezdésének utolsó előtti mondata,

a alperes1 blanketta2 Biztosítási feltételek 12.5. pontja,

a Nyilatkozat alperes1 blanketta2hoz blanketta első mondata, Ügyféltájékoztató alcímű része első bekezdésének utolsó előtti mondata,

a alperes1 blanketta3i feltételek 11.6. pontja (helyesen: 11.5. pontja),

a Nyilatkozat alperes1 blanketta3hoz blanketta első mondata, Ügyféltájékoztató alcímű része első bekezdésének utolsó előtti mondata, Tudomásulvételi nyilatkozat és tájékoztató blanketta második mondata,

a alperes1 nyomtatvány1 biztosítás Szerződési feltételek 13.2.1 pont első mondata,

a Nyilatkozat alperes1 nyomtatvány1 biztosításhoz blanketta Ügyféltájékoztató alcímű része első bekezdésének utolsó előtti mondata,

a alperes1 nyomtatvány2 biztosítás Szerződési feltételek 13.2.1 pont első mondata,

a Nyilatkozat alperes1 nyomtatvány2 biztosításhoz blanketta első mondata, Ügyféltájékoztató alcímű része első bekezdésének utolsó előtti mondata érvénytelenségének megállapítása iránti keresetet elutasítja,

míg a nyomtatvány1 biztosítás és nyomtatvány2 biztosítás Szerződési feltételei 13.1. pontjának első mondata, továbbá a nyomtatvány2 biztosítás Gépjárműben ülők kiegészítő balesetbiztosításának feltételei 9.1. pontja tekintetében annyiban változtatja meg, hogy azokból kizárólag az „írásban” szövegrész tisztességtelen,

továbbá a Közlemény tartalmát az alábbiak szerint határozza meg:

K Ö Z L E M É N Y

A Fővárosi Ítéltábla a 4.Pf.20594/2023/6. számú jogerős ítéletével megállapította, hogy az alperes által 2020. november 1. napjától alkalmazott és fogyasztói szerződések részévé vált

alperes1 blanketta1 Biztosítási feltételei 14.3., 11.6.b) pont pontja,

alperes1 blanketta2 Biztosítási feltételei 16.3. pontja,

alperes1 blanketta3 Biztosítási feltételei 14.3., 11.9.a) pontja,

alperes1 nyomtatvány1 biztosítás Szerződési feltételei 13.1. pontjának első mondatának „írásban” szövegrésze, 13.2. pontjának utolsó mondata, 13.3.2.1. pont első két alpontja, 13.3.2.2. pont 4. és 5. alpontja, 13.3.2.3. pont utolsó két alpontja, 14. pontja

alperes1 nyomtatvány2 biztosítás Szerződési feltételei 13.1. pontjának első mondatának „írásban” szövegrésze, 13.2. pontjának utolsó mondata, 13.3.2.1. pont első két alpontja, 13.3.2.2. pont 4. és 5. alpontja, 13.3.2.3. pont utolsó két pontja, 14. pontja és

tisztességtelenek és az alperessel szerződő valamennyi félre kiterjedő hatállyal érvénytelenek; az érvénytelenség megállapítása a 2020. december 30. napjáig már teljesített szerződéseket nem érinti.

A alperes1 blanketta1 Biztosítási feltételei 14.3. pontja, a alperes1 blanketta2 Biztosítási feltételei 16.3. pontja, a alperes1 blanketta3 Biztosítási feltételei 14.3. pontja, amely szerint

„Amennyiben a Különös feltételek másként nem rendelkeznek, jelen biztosítási szerződés alapján keletkezett kártérítési igények a káresemény bekövetkezésétől számított egy év alatt évülnek el.”;

továbbá a alperes1 nyomtatvány1 biztosítás Szerződési feltételek 14. pontja és a alperes1 nyomtatvány2 biztosítás Szerződési feltételei 14. pontja, amelyek szerint

„A szerződésből eredő kártérítési igények elévülési ideje egy év.”,

azért tisztességtelen, mert azáltal, hogy a Polgári Törvénykönyv (a továbbiakban Ptk.) által meghatározott ötéves általános elévülési időnél jelentősen rövidebb elévülési időt határoz meg a biztosítási szolgáltatásokra irányuló igények bírói úton történő érvényesítésére, a feleknek a szerződésből származó jogai és kötelezettségei közötti egyensúlyt a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a fogyasztók hátrányára bontja meg.

A jogerős ítélet megállapította továbbá, hogy az alperes által 2020. november 1. napjától alkalmazott és fogyasztói szerződések részévé vált

alperes1 blanketta1 Biztosítási feltételek 11.6.b) pontja,

alperes1 blanketta3 Biztosítási feltételei 11.9.a) pontja,

alperes1 nyomtatvány1 biztosítás Szerződési feltételei 13.2. pontjának utolsó mondata, 13.3.2.1. pontjának első két alpontja, 13.3.2.2. pontjának 4. és 5. alpontja, 13.3.2.3. pontjának utolsó két alpontja,

alperes1 nyomtatvány2 biztosítás Szerződési feltételei 13.2. pontjának utolsó mondata, 13.3.2.1. pontjának első két alpontja, 13.3.2.2. pontjának 4. és 5. alpontja, 13.3.2.3. pontjának utolsó két alpontja

tisztességtelenek és az alperessel szerződő valamennyi félre kiterjedő hatállyal érvénytelenek; az érvénytelenség megállapítása a 2020. december 30. napjáig már teljesített szerződéseket nem érinti.

A alperes1 blanketta1 Biztosítási feltételek 11.6.b) pont pontja, amely szerint

[A kárigény érvényesítéséhez az alábbi dokumentumokat kell csatolni:]

„- rendőrségi feljelentés és/vagy helyszíni jegyzőkönyv, igazolás másolata (ismeretlen vagy szerződésen kívüli károkozó esetén)”;

a alperes1 blanketta3 Biztosítási feltételei 11.9.a) pontja, amely szerint

„A kátyúkárral kapcsolatos kárigény érvényesítéséhez az alábbi dokumentumokat kell csatolni: rendőrségi jegyzőkönyv (minden esetben)”;

a alperes1 nyomtatvány1 biztosítás Szerződési feltételek 13.2. pontjának utolsó mondata, és nyomtatvány2 biztosítás Szerződési feltételei 13.2. pontjának utolsó mondata, amelyek értelmében

„A Szerződőnek/Biztosítottnak a tűzkárt a hatóság1nál, teljes vagy részleges lopáskárt a rendőrségen is haladéktalanul be kell jelentenie.”,

a alperes1 nyomtatvány1 biztosítás Szerződési feltételek 13.3.2.1. pontjának első két alpontja, és a alperes1 nyomtatvány2 biztosítás Szerződési feltételek 13.3.2.1. pontjának első két alpontja, amelyek értelmében

[13.3. A kárrendezéshez szükséges dokumentumok

13.3.2.1. Lopás, részlopás, rablás, rongálás károk esetén]

„- rendőrségi feljelentés, illetve az eljárás megindításáról szóló jegyzőkönyv másolata;

- a nyomozást felfüggesztő, illetve megszüntető rendőrségi vagy ügyészségi határozat;”;

a alperes1 nyomtatvány1 biztosítás Szerződési feltételek 13.3.2.2. pontjának 4. és 5. alpontja és a alperes1 nyomtatvány2 biztosítás Szerződési feltételek 13.3.2.2. pontjának 4. és 5. alpontja, amelyek szerint

[13.3. A kárrendezéshez szükséges dokumentumok

13.3.2.2. Törés- elemi- és üvegkár miatt bekövetkezettjárműsérülés esetén]

„- rendőrségi tájékoztató, igazolás vagy határozat;

- tűz- és robbanáskár esetén az eljáró hatóság igazolása vagy az illetékes jegyző határozata, tűzvizsgálati jelentés”;

a alperes1 nyomtatvány1 biztosítás Szerződési feltételek 13.3.2.3. pontjának utolsó két alpontja és a alperes1 nyomtatvány2 biztosítás Szerződési feltételek 13.3.2.3. pontjának utolsó két alpontja, amelyek értelmében

[13.3. A kárrendezéshez szükséges dokumentumok

13.3.2.3. Totálkár esetén]

„- rendőrségi tájékoztató, igazolás vagy határozat

- tűz- vagy robbanáskár esetén tűzvizsgálati jelentés”

azért tisztességtelen, mert a szerződő felet, illetve a biztosítottat olyan hatósági bejelentés megtételére, illetve olyan, hatóságoktól beszerezhető okiratok benyújtására kötelezi, amelyek a Ptk. alapján őket terhelő bejelentési, felvilágosításadási és ellenőrzés tőrési kötelezettség teljesítéséhez nem elengedhetetlenek. Ezzel szükségtelen terhet ró a fogyasztóra, egyben a bizonyítási terhet is számára hátrányosan változtatja meg, amelynek révén a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a fogyasztó hátrányára állapítja meg a szerződésből eredő jogokat és kötelezettségeket.

A jogerős ítélet ugyancsak megállapította, hogy az alperes által 2020. november 1. napjától alkalmazott és fogyasztói szerződések részévé vált alperes1 nyomtatvány1 biztosítás Szerződési feltételek 13.1. pontjának első mondatának „írásban” szövegrésze, valamint a alperes1 nyomtatvány2 biztosítás Szerződési feltételei 13.1. pontjának első mondatának „írásban” szövegrésze, valamint a alperes1 nyomtatvány2 biztosítás Gépjárműben ülők kiegészítő balesetbiztosításának Szerződési feltételek 9.1. pontjának „írásban” szövegrésze

tisztességtelenek és az alperessel szerződő valamennyi félre kiterjedő hatállyal érvénytelenek; az érvénytelenség megállapítása a 2020. december 30. napjáig már teljesített szerződéseket nem érinti.

A alperes1 nyomtatvány1 biztosítás Szerződési feltételek 13.1. pontjának első mondatának „írásban” szövegrésze, valamint

a alperes1 nyomtatvány2 biztosítás Szerződési feltételek 13.1. pontjának első mondatának, „írásban” szövegrésze amelyek szerint

[13.1. Kárbejelentés ideje

A szerződőnek/biztosítottnak a kárt annak észlelését követően haladéktalanul, de legkésőbb 2 munkanapon belül „írásban” be kell jelentenie a biztosítónak.”];

a alperes1 nyomtatvány2 biztosítás Gépjárműben ülők kiegészítő balesetbiztosításának Szerződési feltételek 9.1. pontjának „írásban” szövegrésze, amely szerint

[A szolgáltatási igényt a balesetet követő kettő munkanapon belül, „írásban” kell bejelenteni a biztosítónak]

azért tisztességtelenek, mert a kárbejelentés módja tekintetében ellentétben állnak a alperes1 nyomtatvány1, illetve a alperes1 nyomtatvány2 biztosítás Szerződési feltételek kárbejelentés módját szabályozó 13.2. pontjának a bejelentés formai követelményeit meghatározó rendelkezéseivel, emiatt a támadott kikötések nem egyértelműek, ami önmagában megalapozza azok tisztességtelen voltát.

Az alperes kereseti illetékfizetési kötelezettségét 22.000 (huszonkétezer) forintja leszállítja azzal, hogy azt a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára e határozat meghozatalának napjától számított 60 napon belül köteles megfizetni. Az állam terhén maradó eljárási illeték összegét 14.000 (tizennégyezer) forintba felemeli.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a Magyar Államot, hogy fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 30.000 (harmincezer) forint + áfa, valamint 19.800 (tizenkilencezer-nyolcszáz) forint együttes első- és másodfokú részperköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes által a fogyasztói szerződésekben alkalmazott, a keresetben megjelölt általános szerződési feltételek tisztességtelenek, annak alkalmazójával szerződő valamennyi félre kiterjedő hatállyal érvénytelenek azzal, hogy az érvénytelenség megállapítása a már teljesített szerződéseket nem érinti.

[2] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte figyelemmel arra, hogy a támadott általános szerződési feltételek nem tisztességtelenek.

[3] Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletében megállapította, hogy az alperes által 2020. november 1. napjától az alperes mint vállalkozás és a fogyasztók közötti szerződések részévé váló alábbi általános szerződési feltételek tisztességtelenek és annak alkalmazójával szerződő valamennyi félre kiterjedő hatállyal érvénytelenek azzal, hogy az érvénytelenség megállapítása a megtámadásig, 2020. december 30. napjáig már teljesített szerződéseket nem érinti.

[4] I. alperes1 Kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási feltételei közül:

„A biztosított köteles a káreseményt (...) 5 munkanapon belül az Egyesületnél írásban bejelenteni.” (alperes1 Kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási feltétel és ügyféltájékoztató Teendők a káresemény bekövetkeztekor alcímű rész első mondata)

„- A bejelentett káresemény tekintetében indult büntető- vagy szabálysértési eljárást igazoló dokumentum, rendőrségi igazolás, a baleset lefolyását, az eljárás megállapításait tartalmazó rendőrségi igazolás, a kirendelt szakértő írásbeli véleménye, baleseti helyszíni szemle jegyzőkönyve, vázrajza, fényképei. (...)

- Meghatalmazás a biztosító részére, hogy a rendőrségi, ügyészségi, bírósági iratokba betekinthesse, azokról másolatokat készíthesse. (...)

- Tűzvizsgálati jelentés, tűzoltósági hatósági bizonyítvány.

- Vizsgálati, nyomozói szakértői jegyzőkönyv.” (alperes1 Kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási feltétel és ügyféltájékoztató A KGFB kárigény érvényesítésekor kért okiratok fejezet Jogalap alcímű rész 1., 4., 8., 9. pontja)

„- A balesettel kapcsolatban keletkező minden rendőrségi, ügyészségi, bírósági irat, határozat, amely információt tartalmaz a baleset lefolyására, a balesetben részesek magatartására, a baleseti mechanizmusra vonatkozóan, illetve a részesek felelősségre vonatkozó nyilatkozatával kapcsolatban (így például helyszíni szemle jegyzőkönyve, tanúnyilatkozat, okozói/résztvevői nyilatkozat, szabálysértési határozat, nyomozást lezáró határozat, vádirat, igazságügyi műszaki vagy orvos szakértői vélemény, közvetítői eljárás esetén a megállapodás, illetve felperes1ségi büntetőeljárást megszüntető határozat, jogerős bírósági határozat vagy végzés, munkabaleseti jegyzőkönyv).” (alperes1 Kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási feltétel és ügyféltájékoztató További kért iratok személyi sérülés kárigények esetén Saját jogú igények és halálos kimenetű közlekedési balesetek esetén a hozzátartozók részéről benyújtandó további iratok alcímű rész Jogalapi iratok részének első pontja)

„- A baleset során elhunyt személy vonatkozásában – kórházi zárójelentés(ek), (...) boncjegyzőkönyv, üzemi/munkabaleset esetén az elismerő határozat.” (alperes1 Kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási feltétel és ügyféltájékoztató További kért iratok személyi sérülés kárigények esetén Saját jogú igények és halálos kimenetelű közlekedési balesetek esetén a hozzátartozók részéről benyújtandó további iratok alcímű rész Orvosi iratok részének utolsó pontja)

[5] II. alperes1 blanketta1 Biztosítási feltételei közül:

„Amennyiben a Különös feltételek másként nem rendelkeznek, jelen biztosítási szerződés alapján keletkezett kártérítési igények a káresemény bekövetkezésétől számított egy év alatt évülnek el.” (alperes1 blanketta1 Biztosítási feltételei 14.3. pontja)

„Kijelentem, hogy a alperes1 (továbbiakban: biztosító) hatályos alapszabályát megismertem, az abban foglalt jogokat és kötelezettségeket tudomásul vettem, azokat magamra nézve kötelezőnek fogadom el, mindezek alapján pedig az Egyesület tagja kívánok lenni.” (Nyilatkozat alperes1 blanketta1hoz blanketta első mondata)

„Kijelentem továbbá, hogy az egyesületi működési formával közvetlenül összefüggő, esetleges pótlólagos befizetéssel és szolgáltatáscsökkentéssel kapcsolatos külön tájékoztatást megkaptam.” (Nyilatkozat alperes1 blanketta1hoz blanketta Ügyféltájékoztató alcímű része első bekezdésének utolsó előtti mondata)

„A biztosítási eseményt (káreseményt) a tudomásra jutást követően, lehetőség szerint azonnal jelenteni kell a területileg illetékes rendőrhatalóságnak, majd ezt követően, legfeljebb 2 napon belül be kell jelenteni a biztosítónak is.” (alperes1 blanketta1 Biztosítási feltételei 11.5. pontja)

„- rendőrségi feljelentés és/vagy helyszíni jegyzőkönyv, igazolás másolata (ismeretlen vagy szerződésen kívüli károkozó esetén)” (alperes1 blanketta1 Biztosítási feltételei 11.6.b) pont)

[6] III. alperes1 blanketta2 Biztosítási feltételei közül:

„A biztosítási eseményt (káreseményt) az Alap Casco biztosítási szerződésre történt kárügy lezárását és a kifizetést követő öt munkanapon belül kell bejelenteni a biztosítónak (...).” (alperes1 blanketta2 Biztosítási feltételei 12.5. pontja)

„Amennyiben a Különös feltételek másként nem rendelkeznek, jelen biztosítási szerződés alapján keletkezett kártérítési igények a káresemény bekövetkezésétől számított egy év alatt évülnek el.” (alperes1 blanketta2 Biztosítási feltételei 16.3. pontja)

„Kijelentem, hogy a alperes1 (továbbiakban: biztosító) hatályos alapszabályát megismertem, az abban foglalt jogokat és kötelezettségeket tudomásul vettem, azokat magamra nézve kötelezőnek fogadom el, mindezek alapján pedig az Egyesület tagja kívánok lenni.” (Nyilatkozat alperes1 blanketta2hoz blanketta első mondata)

„Kijelentem továbbá, hogy az egyesületi működési formával közvetlenül összefüggő, esetleges pótlólagos befizetéssel és szolgáltatáscsökkentéssel kapcsolatos külön tájékoztatást megkaptam.” (Nyilatkozat alperes1 blanketta2hoz blanketta Ügyféltájékoztató alcímű része első bekezdésének utolsó előtti mondata)

[7] IV. alperes1 blanketta3 Biztosítási feltételei közül:

„Amennyiben a Különös feltételek másként nem rendelkeznek, jelen biztosítási szerződés alapján keletkezett kártérítési igények a káresemény bekövetkezésétől számított egy év alatt évülnek el.” (alperes1 blanketta3 Biztosítási feltételei 14.3. pontja)

„Kijelentem, hogy a alperes1 (továbbiakban: biztosító) hatályos alapszabályát megismertem, az abban foglalt jogokat és kötelezettségeket tudomásul vettem, azokat magamra nézve kötelezőnek fogadom el, mindezek alapján pedig az Egyesület tagja kívánok lenni.” (Nyilatkozat alperes1 blanketta3hoz blanketta első mondata)

„Kijelentem továbbá, hogy az egyesületi működési formával közvetlenül összefüggő, esetleges pótlólagos befizetéssel és szolgáltatáscsökkentéssel kapcsolatos külön tájékoztatást megkaptam.” (Nyilatkozat alperes1 blanketta3hoz elnevezésű blanketta Ügyféltájékoztatás alcímű része első bekezdésének utolsó előtti mondata, Tudomásulvételi nyilatkozat és tájékoztatás blanketta 2. mondata)

„A biztosítási eseményt (káreseményt) a tudomásra jutást követően, lehetőség szerint azonnal, de legfeljebb 5 napon belül be kell jelenteni a biztosítónak.” (alperes1 blanketta3 Biztosítási feltételek 11.6. pontja)

„A kátyúkárral kapcsolatos kárigény érvényesítéséhez az alábbi dokumentumokat kell csatolni: rendőrségi jegyzőkönyv (minden esetben)” (alperes1 blanketta3 Biztosítási feltételei 11.9.a) pontja)

[8] V. alperes1 nyomtatvány1 biztosítás Szerződési feltételek közül:

„Kijelentem továbbá, hogy az egyesületi működési formával közvetlenül összefüggő, esetleges pótlólagos befizetéssel és szolgáltatáscsökkentéssel kapcsolatos külön tájékoztatást megkaptam.” (Nyilatkozat alperes1 nyomtatvány1 biztosításhoz blanketta Ügyféltájékoztatás alcímű része első bekezdésének utolsó előtti mondata)

„A Szerződőnek/Biztosítottnak a kárt annak észlelését követően haladéktalanul, de legkésőbb 2 munkanapon belül írásban be kell jelentenie a Biztosítónak.” (alperes1 nyomtatvány1 biztosítás Szerződési feltételei 13.1. pontjának első mondata)

„A Szerződőnek/Biztosítottnak a tűzkárt a hatóságlnál, teljes vagy részleges lopáskárt a rendőrségen is haladéktalanul be kell jelentenie.” (alperes1 nyomtatvány1 biztosítás Szerződési feltételek 13.2. pontjának utolsó mondata)

„Külföldön történt káreseményt is a 13.1. pontban megadott időn belül be kell jelenteni a biztosítóhoz.” (nyomtatvány1 biztosítás Szerződési feltételek 13.2.1. pont első mondata)

„- rendőrségi feljelentés, illetve az eljárás megindításról szóló jegyzőkönyv másolata; -a nyomozást felfüggesztő, illetve megszüntető rendőrségi vagy ügyészségi határozat;” (alperes1 nyomtatvány1 biztosítás Szerződési feltételek 13.3.2.1. pont első két pontja)

„- rendőrségi tájékoztató, igazolás vagy határozat;

- tűz- és robbanáskár esetén az eljáró hatóság igazolása vagy az illetékes jegyző határozata, tűzvizsgálati jelentés” (alperes1 nyomtatvány1 biztosítás Szerződési feltételek 13.3.2.2. pont 4. és 5. pontja)

„- rendőrségi tájékoztató, igazolás vagy határozat

- tűz- vagy robbanáskár esetén tűzvizsgálati jelentés” (alperes1 nyomtatvány1 Biztosítás Szerződési feltételek 13.3.2.3. pont utolsó két pontja)

„A szerződésből eredő kártérítési igények elévülési ideje egy év.” (alperes1 nyomtatvány1 Biztosítás Szerződési feltételek 14. pontja)

[9] VI. alperes1 nyomtatvány2 és a Gépjárműben ülők kiegészítő biztosítása feltételei közül:

„Kijelentem, hogy a alperes1 (továbbiakban: biztosító) hatályos alapszabályát megismertem, az abban foglalt jogokat és kötelezettségeket tudomásul vettem, azokat magamra nézve kötelezőnek fogadom el, mindezek alapján pedig az Egyesület tagja kívánok lenni.” (Nyilatkozat alperes1 nyomtatvány2 biztosításhoz blanketta első mondata)

„Kijelentem továbbá, hogy az egyesületi működési formával közvetlenül összefüggő, esetleges pótlólagos befizetéssel és szolgáltatáscsökkentéssel kapcsolatos külön tájékoztatást megkaptam.” (Nyilatkozat alperes1 nyomtatvány2 biztosításhoz blanketta Ügyféltájékoztatás alcímű része első bekezdésének utolsó előtti mondata)

„A szerződőnek/biztosítottnak a kárt annak észlelését követően haladéktalanul, de legkésőbb 2 munkanapon belül írásban be kell jelentenie a biztosítónak.” (alperes1 nyomtatvány2 Biztosítás Szerződési feltételek 13.1. pontjának első mondata)

„A szerződőnek/biztosítottnak a tűzkárt a hatóságlnál, teljes vagy részleges lopáskárt a rendőrségen is haladéktalanul be kell jelentenie.” (alperes1 nyomtatvány2 biztosítás Szerződési feltételek 13.2. pontjának utolsó mondata)

„Külföldön történt káreseményt is a 13.1. pontban megadott időn belül be kell jelenteni a biztosítóhoz.” (alperes1 nyomtatvány2 biztosítás Szerződési feltételek 13.2.1. pont első mondata)

„- rendőrségi feljelentés, illetve az eljárás megindításról szóló jegyzőkönyv másolata;

- a nyomozást felfüggesztő, illetve megszüntető rendőrségi vagy ügyészségi határozat;” (alperes1 nyomtatvány2 biztosítás Szerződési feltételek 13.3.2.1. pont első két pontja)

„- rendőrségi tájékoztató, igazolás vagy határozat;

- tűz- és robbanáskár esetén az eljáró hatóság igazolása vagy az illetékes jegyző határozata, tűzvizsgálati jelentés” (alperes1 nyomtatvány2 biztosítás Szerződési feltételek 13.3.2.2. pont 4. és 5. pontja)

„- rendőrségi tájékoztató, igazolás vagy határozat

- tűz- vagy robbanáskár esetén tűzvizsgálati jelentés” (alperes1 nyomtatvány2 biztosítás Szerződési feltételek 13.3.2.3. pont utolsó két pontja)

„A szerződésből eredő kártérítési igények elévülési ideje egy év.” (alperes1 nyomtatvány2 biztosítás Szerződési feltételek 14. pontja)

„A szolgáltatási igényt a balesetet követő kettő munkanapon belül, írásban kell bejelenteni a biztosítónak.” (Gépjárműben ülők kiegészítő balesetbiztosításának feltételek 9.1. pontja)

[10] A bíróság elrendelte, hogy az alperes a saját költségére 15 napon belül tegyen közzé a bíróság ítéletének fenti rendelkezésével megegyező tartalmú közleményt a portál1 elnevezésű honlapján és azt tegye elérhetővé az alábbi kiegészítéssel mindaddig, amíg az alperes a tisztességtelen feltételek nélküli általános szerződési feltételeit közzé nem teszi.

[11] Az elsőfokú bíróság ítéletét az alábbiakkal indokolta:

[12] alperes1 Kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás feltétel és ügyféltájékoztató

I.1. Kárbejelentésre rendelkezésre álló időtartam és formakényszer (alperes1 Kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási feltétel és ügyféltájékoztató Teendők a káresemény bekövetkeztekor alcímű rész első mondata)

A kötelező gépjármű-felelősségbiztosításról szóló 2009. évi LXII. törvény (Kgfb. tv.) 29. § (2) bekezdésében és a 30. § (1) bekezdésében foglaltakkal szemben az ÁSZF úgy rendelkezik, hogy „A biztosított köteles a káreseményt öt munkanapon belül az Egyesületnél írásban bejelenteni”. Az alperesi szabályzatban nem különül el a károsult és a biztosított kárbejelentési kötelezettségére előírt határidő, így a Ptk. 6:103. § (2) bekezdése alapján a feltétel tisztességtelen voltát önmagában az is megalapozza, hogy az nem egyértelmű, mivel nem tűnik ki, hogy az a károsultra is vonatkozik-e vagy csak a biztosítottra. Az alperes hatályos szabályozása nem tartalmazza a Kgfb. tv. 29. § (2) bekezdését, tehát egyféle bejelentési kötelezettséget szabályoz, ami tisztességtelen, ugyanis a 6:102. § (2) bekezdése értelmében vizsgálendő az érintett feltételnek a szerződés más feltételeivel vagy más szerződésekkel való kapcsolata. Az alperes más általános szerződési feltételei kettő, illetve öt napot vagy munkanapot határoznak meg a bejelentési kötelezettségre olyan biztosítások vonatkozásában, amelyeket az ÁSZF-ben írt szerződéssel egyidejűleg is meg lehet kötni ugyanarra a gépjárműre.

A perbeli esetben a Ptk. 6:102. § (4) bekezdése nem alkalmazható, mivel nem csupán a Kgfb. tv. 30. § (1) bekezdés rendelkezéseit rögzíti, hanem ezen rendelkezéseket alkalmazni rendeli a Kgfb. tv. 29. § (2) bekezdésében szabályozott esetben a károsult bejelentési kötelezettségénél is, mivel arra más, eltérő szabályozást a szerződés nem tartalmaz. A további feltételekben az alperes rögzíti, hogy egyéb esetekben mely szabályok vonatkoznak a biztosítottra és melyek a károsultra. A feltétel a Ptk. 6:102. § (1) bekezdése alapján is tisztességtelen, ugyanis nem indokolja semmi, hogy az alperes a törvényi 30 napos bejelentési határidőt annak hatod részére, öt napra rövidítse le a károsult részére, aki szintén lehet fogyasztó.

A formakényszer miatt is tisztességtelen a kikötés a Ptk. 6:104. § (2) bekezdés b) pontja alapján, mivel kötelezően előírja az írásbeli bejelentést. Indokolatlan az egyéb módon történő bejelentés kizárása különös tekintettel arra, hogy az ÁSZF ezt követően az írásbeliség kikötésével ellentétes rendelkezést tartalmaz. Kiemelte az elsőfokú bíróság, hogy a személyes szóbeli bejelentés vagy az informatikai úton tett bejelentés is hatályos jognyilatkozat a biztosított részéről, így ennek kizárása indokolatlan.

[13] I.2. Kötelezően benyújtandó bizonyítékok (alperes1 Kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási feltétel és ügyféltájékoztató A KGFB kárigény érvényesítésekor kért okiratok fejezet Jogalap alcímű rész 1., 4., 8., 9. pontja, alperes1 Kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási feltételei és ügyféltájékoztató További kért iratok személyi sérülés kárigények esetén Saját jogú igények és halálos kimenetelű közlekedési balesetek esetén a hozzátartozók részéről benyújtandó további iratok alcímű rész Jogalapi iratok részének első pontja, alperes1 Kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási feltétel és ügyféltájékoztató További kért iratok személyi sérülés kárigények esetén Saját jogú igények és halálos kimenetelű közlekedési balesetek esetén a hozzátartozók részéről benyújtandó további iratok alcímű rész Orvosi iratok részének utolsó pontja)

[14] A biztosítási tevékenységről szóló 2014. évi LXXXVIII. törvény (Bit.) 124. § (1) bekezdése szerinti kötelezettség a bekérhető iratok körének meghatározásáról nem lehet ellentétes a szabad bizonyítás elvével, így a biztosító általi felsorolás a fogyasztó számára nem tartalmazhatja kötelezően kógens és taxatív módon a benyújtandó iratok felsorolását. A felsorolásban szereplő iratok benyújtása esetén a biztosító nem követelhet további bizonyítást a biztosítottól saját teljesítésének feltételeként. Az okiratok elmaradása nem eredményezheti azt, hogy a biztosító szabadul teljesítési kötelezettsége alól, ugyanis a fogyasztó más módon, más okiratokkal vagy más bizonyítékokkal is jogosult bizonyítani a biztosító teljesítési kötelezettségének fennálltát. E körben utalt a Fővárosi Ítéltábla 21.Gf.40.506/2016/10. számú ítéletében foglaltakra. Mindezekre tekintettel e rendelkezés jogszabályba (Bit. 124. §) ütközik, mely a semmisség jogkövetkezményét vonja maga után.

[15] A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 376. és 377. §-ai tartalmazzák a feljelentésre vonatkozó szabályokat, melyekből az elsőfokú bíróság azt a következtetést vonta le, hogy a fogyasztó által tett feljelentésnek nincs kötelező tartalmi eleme, nem köteles a feljelentésben az őt ért kár nagyságát megjelölni, ami tőle nem is várható el. A biztosító nincs elzárva feljelentés megtételétől, amennyiben szerinte az szükséges. A biztosító jogi érdekét igazolva saját jogán lehetőséget kaphat a Be. 110. §-a szerint az érdekkörébe tartozó iratok megismerésére. A Bit. 135. §-a szerint biztosítási titoknak csak az ügyfél személyes adatai minősülnek, így más személyek adatai nem minősülnek biztosítási titoknak, azokat a biztosító nem kezelheti, ezáltal tisztességtelen azon szerződési feltétel, amely a kifizetést a biztosító eljárásától független büntető- szabálysértési- vagy tűzrendészeti eljárás lefolytatásához, az ott keletkezett iratoknak a fogyasztó általi benyújtásához köti.

[16] Tisztességtelennek, érvénytelennek tartotta az elsőfokú bíróság a Ptk. 6:102. § (1) és a Bit. 124. § (1) bekezdése alapján – figyelemmel a 351/2013. (X. 4.) Korm. rendelet szabályaira – az ÁSZF azon rendelkezését, miszerint a baleset során elhunyt személy vonatkozásában csatolni kell az elhunyt hozzátartozóinak a kórházi jelentéseket, a boncjegyzőkönyvet, amik tartalmazzák a halálhoz vezető összes kóroki tényezőt és a halálhoz vezető körülményeket teljeskörűen. A kormányrendelet 17. § (2) bekezdése szerint még rendkívüli haláleset során sem kötelező a boncolás elvégzése, ugyanis a halottvizsgálati bizonyítvány tartalmazza a halálesettel kapcsolatos összes olyan lényeges adatot, ami a biztosítási jogviszonyban releváns lehet, így a boncolási jegyzőkönyv és a kórházi zárójelentés bekérése indokolatlan, tisztességtelen.

[17] Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a kötelezően benyújtandó bizonyítékok körénél vizsgálni kell, hogy a károsult fogyasztónak minősül-e a Ptk. 8:1. § (1) bekezdés 3. pontja alapján, ugyanis a fogyasztó számára minden korlátozás nélkül védelmet kell nyújtani a közérdekű perben. Rámutatott, hogy a Bit. 124. §-a értelmében a biztosító azon okiratok körét határozhatja meg az általános szerződési feltételekben, amelyek bemutatása esetén a fogyasztó számára kifizetést teljesít minden további feltétel nélkül, a fogyasztó a biztosítótól akkor is teljesítést követelhet, ha a feltételekben felsorolt dokumentumokat nem mutatja be, azonban más módon bizonyítani tudja a teljesítés szerződéses feltételeit (szabad bizonyítás elve).

[18] II. alperes1 blanketta1 feltételek

[19] II.1. Elévülési idő (alperes1 blanketta1 Biztosítási feltételek 14.3. pontja)

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az alperes által egy évre lerövidített elévülési idő sérti a jóhiszeműség és tisztesség elvét, mivel ezzel egyoldalúan, elfogadható jogszerű indok nélkül a fogyasztó számára hátrányosan rendelkezik az igényérvényesítés lerövidítéséről, mely a szerződő felek közötti egyensúly megbomlását okozza. E feltétel a Ptk. 6:102. § (2) bekezdése alapján tisztességtelen, mivel egyoldalúan és indokolatlanul az alperessel szerződő fél hátrányára állapítja meg a rövidebb elévülési határidőt. Kiemelte: a Kúria Pfv.V.20.152/2020/7. számú ítéletében az elévülési időt egy évre lerövidítő kikötést az EUB C-415/2011. számú ítéletben foglaltakra is figyelemmel vizsgálta és megállapította, hogy az eltérést jelent a diszpozitív szabályokhoz képest, annál jelentősen hátrányosabb helyzetbe hozza a fogyasztót, mivel a biztosítási szerződésen alapuló igények bírósági érvényesítésére nyitva álló öt év egy évre rövidül, mely rövidege jelentős nehézséget okozhat az elvárható magatartást tanúsító fogyasztónak is. A perbeli esetben az alperes az ÁSZF részévé váló „NYILATKOZAT alperes1 blanketta1-hoz” nyomtatványon „Eltérés a jogszabályoktól” cím alatt szerepeltet egy felhívást az egy éves elévülési időről, amit a szerződő fogyasztó egy rovat kipipálásával és a nyilatkozat aláírásával fogadhat el. E feltétel azonban nem válik egyedileg megtárgyalttá azzal, hogy a fogyasztónak lehetősége van választani a szerződési feltételek közül, így nem minősíthető az alperes eljárása tisztességes és méltányos eljárásnak. Még egyedi megtárgyalást követően, tisztességes és méltányos eljárás esetén sem lehet elvárni észszerűen, hogy a fogyasztó a számára igen kedvezőtlen egy évre lerövidített elévülési határidőt mint szerződési feltételt elfogadja.

[20] II.2. Egyesületi szabályok (Nyilatkozat alperes1 blanketta1-hoz blanketta első mondata, Nyilatkozat alperes1 blanketta1-hoz blanketta Ügyfélértékelés alcímű része első bekezdésének utolsó előtti mondata)

A biztosítási jogviszonyra vonatkozó fogyasztói nyilatkozatok között található a biztosítási jogviszonyra biztosítottként tett nyilatkozatok, valamint az egyesületi tagságra vonatkozó tagi nyilatkozatok, amik egymástól nem különülnek el. A két jogviszony eltérő voltából következően a támadott nyilatkozatok nem tartalmazhatják az egyesület tagjának a jogi személyre vonatkozó nyilatkozatait, mivel az általános szerződési feltételek kifejezetten a biztosítási szerződés kötelmi jogviszonyára vonatkozhatnak. Az alperes egyesületi működési formában végzi biztosítási tevékenységét, így a Bit. 17. § (1) bekezdése szerint nem köthet olyan szerződéssel szerződést, aki nem tagja az egyesületnek. A biztosítási kötelmi jogviszony és az egyesületi tagsági jogviszony létrejöhet egyidejűleg anélkül, hogy az alperes a jelenlegi szabályozást alkalmazná és az általános szerződési feltételeibe építené be az egyesületi tagsági jogviszonyra vonatkozó nyilatkozatokat. Az elsőfokú bíróság ezen feltételek tisztességtelenségét a Ptk. 6:102. § (1), (2) bekezdése, továbbá a 6:103. § (2) bekezdése alapján megállapította, különös tekintettel arra, hogy azok nem egyértelműek

[21] II.3. Kárbejelentésre rendelkezésre álló időtartam és formakényszer (alperes1 blanketta1 Biztosítási feltételek 11.5. pontja)

Az elsőfokú bíróság visszautalt az I. pont alatt kifejtett álláspontjára, kiemelve, hogy a támadott szerződési feltételekben esetlegesen alakul a kárbejelentésre meghatározott határidő, így két nap vagy két munkanap, öt nap, vagy öt munkanap. Egyes esetekben kötelező formakényszer ír elő az alperes (írásbeliséget) más esetekben (II. ÁSZF 11.5. pont) nincs ilyen kötelezettség. Az alperes által alkalmazott kárbejelentési határidő és forma nincs egységesen szabályozva, az eltérések indokolatlanok. Kiemelte, hogy a II. ÁSZF 8.3. pontja is tartalmaz felelősségbiztosítási elemet, így az I. pontban kifejtett jogi érvelését is fenntartotta.

[22] II.4. Kötelezően benyújtandó bizonyítékok (alperes1 blanketta1 Biztosítási feltételek 11.6.b) pont)

A biztosító általi teljesítéshez szükséges egyéb eljárásokra vonatkozó általános feltételek, a II. ÁSZF 11.5. és 11.6.b) pontjának rendelkezései tisztességtelenek, ugyanis egyértelműen akként fogalmaz a 11.6. pont első fordulata, hogy „a kárigény érvényesítéséhez az alábbi dokumentumokat kell csatolni”. Az alperes kötelezővé teszi a rendőrségi eljárást kezdeményező és az eljárásban keletkezett iratok csatolását, mivel azt saját szolgáltatásának feltételül szabja. A 11.6.1. pontban írtak ellenére e feltétel tisztességtelen, ugyanis a jogszabály rendelkezéseinek idézésével és azoknak az azzal ellentétes szabályozás összemosisásával az alperes azt a látszatot kelti, hogy jogszerűen rendelte el kötelező erővel az általa meghatározott dokumentumok csatolását.

Az elsőfokú bíróság megalapozatlannak találta az alperesnek a II. ÁSZF 8.1. és 8.2. pontra való hivatkozását, miszerint a parkolás során bekövetkezett karosszéria sérülés, gépkocsifeltörés, vandalizmus biztosítási eseménynek okszerű része és konjunktív feltétele a rendőrség eljárása. Hangsúlyozta, hogy az alperes is jogosult feljelentést tenni bűncselekmény esetén, nemcsak a vele szerződött biztosított fogyasztó. Senki nem kötelezhető büntetőfeljelentés megtételére a Be. 376. §-a szerint, így az erre vonatkozó szerződési feltétel jogszabály rendelkezésébe ütközik. Az alperes megalapozatlanul hivatkozott a Ptk. 6:468. § (1) bekezdésére és a 6:62. §-ára, ugyanis – figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla már felhívott ítéletére – a Bit. 24. §-a értelmében a biztosítási szolgáltatás teljesítésének esedékességét a biztosító a bejelentett biztosítási esemény tekintetében indult büntető- vagy szabálysértési eljárás jogerős befejezéséhez nem kötheti. Ebből okszerűen következik, hogy nem kötheti azt a bejelentett biztosítási esemény tekintetében büntető- vagy szabálysértési eljárás megindításához sem.

[23] Az elsőfokú bíróság a alperes1 blanketta2 Biztosítási feltételei 16.3 pontja vonatkozásában (III.1. kereset) a II.1. keresetnél, a Nyilatkozat alperes1 blanketta2hoz elnevezésű blanketta első mondata vonatkozásában (III.2. kereset) a II.2. keresetnél kifejtett indoklásra utalt vissza.

[24] III.3. A kárbejelentésre rendelkezésre álló időtartam és formakényszer vonatkozásában alábbiakat emelte ki:

A 12.5. pontja szerint a biztosítási eseményt (káreseményt) az Alap Casco biztosítási szerződésekre történt kárügy lezárását és a kifizetést követő öt munkanapon belül kell bejelenteni a biztosítónak, tehát a kárigényt a alperes1 blanketta2i kárbejelentő nyomtatvány kitöltésével minden esetben írásban is be kell nyújtani. Az első bejelentés bármilyen

formában megtörténhet, azonban utóbb mindenképp ki kell tölteni a nyomtatványt, tehát az alperes ténylegesen írásbeli formához köti a kárbejelentést rövid, öt munkanapos határidőn belül.

A IV. alperes1 blanketta3 Biztosítási feltételei 14.3. pontja vonatkozásában (IV.1.) II.1. keresetnél, a Nyilatkozat alperes1 blanketta3hoz elnevezésű blanketta első mondata vonatkozásában (IV.2. kereset) a II.2. keresetnél, míg a alperes1 blanketta3 Feltételei 11.6.pontja vonatkozásában (IV.3. kereset) a I.1. keresetnél kifejtett indoklásra utalt vissza.

[25] IV.4. Kötelezően benyújtandó bizonyítékok

A benyújtandó bizonyítékokkörére, illetve a biztosító általi teljesítéshez szükséges egyéb eljárásokra vonatkozó 11.9.a) pont rendelkezése tisztességtelen és érvénytelen, mivel egyrészt jogszabályba ütközik, másrészt egyoldalúan és indokolatlanul állapítja meg a feltételeket a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével az alperessel szerződő fél hátrányára. E feltétel szerint a kátyúkárral kapcsolatos kárigény érvényesítéséhez rendőrségi jegyzőkönyvet kell csatolni. A 11.12.1. pont megegyezik a törvény vonatkozó rendelkezésével, azonban a 11.9.a) pont azzal ellenkező rendelkezést tartalmaz, kötelezővé téve a rendőrségi jegyzőkönyv csatolását.

[26] Az elsőfokú a alperes1 nyomtatvány1 biztosítás Szerződési feltételei 14. pontja vonatkozásában (V.1. kereset) a II.1. keresetnél, a Nyilatkozat alperes1 LSC biztosításhoz elnevezésű blanketta Ügyfélértékelés alcímű rész első bekezdés utolsóelőtti mondata vonatkozásában (V.2. kereset) a II.2. keresetnél, a alperes1 nyomtatvány1 biztosítás Szerződési feltételei 13.1 és 13.2.1. pontja vonatkozásában (V.3. kereset) az I.1 keresetnél, a alperes1 nyomtatvány1 biztosítás Szerződési feltételei 13.2. pont utolsó mondata, 13.3.2.1 pont első két alpontja, 13.3.2.2. pont 4. és 5. alpontja, 13.3.3. pont utolsó két alpontja vonatkozásában (V.4. kereset) az I.2. keresetnél, míg a alperes1 nyomtatvány2 biztosítás Szerződési feltételei 14. pontja vonatkozásában (VI.1. kereset) a II.1. keresetnél, Nyilatkozat alperes1 nyomtatvány2 biztosításhoz elnevezésű blanketta első mondata, valamint Ügyfélértékelés alcímű részének első bekezdés utolsóelőtti mondata vonatkozásában (VI.2. kereset) a II.2. keresetnél, végül a alperes1 nyomtatvány2 biztosítás Szerződési feltételek 13.1., 13.2.1. pontja és a Gépjárműben ülők kiegészítő biztosítása 9.1 pontja vonatkozásában (VI.3. kereset) az I.1 keresetnél, a alperes1 nyomtatvány2 biztosítás Szerződési feltételei 13.2. pont utolsó mondata, 13.3.2.1 pont első két alpontja, 13.3.2.2. pont 4. és 5. alpontja, 13.3.3. pont utolsó két alpontja vonatkozásában (VI.4. kereset) az I.2. keresetnél írt indoklásra utalt vissza.

[27] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes élt fellebbezéssel, melyben annak megváltoztatását, a kereset elutasítását kérte. Kérte továbbá a felperest az első- és másodfokú perköltsége megfizetésére kötelezni, melynek összegét a 32/2033. (VIII. 22.) IM rendelet 4. § (1) bekezdés a) pontja alapján kérte meghatározni azzal, hogy a jogi képviselője áfa fizetésre nem köteles.

Fellebbezését az alábbiakkal indokolta:

[28] I. alperes1 Kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási feltétel és ügyféltájékoztató

I.1. Kárbejelentésre rendelkezésre álló időtartam és formakényszer (alperes1 Kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási feltétel és ügyféltájékoztató Teendők a káresemény bekövetkeztekor alcím első mondata)

E rendelkezés szó szerint megegyezik a Kgf. tv. 30. § (1) bekezdésében foglaltakkal, így a Ptk. 6:102. § (4) bekezdése értelmében nem állapítható meg annak tisztességtelensége. Amennyiben a kérdéses szerződési feltétel érvénytelensége megállapításra kerülne, a rendelkezés a törvény erejénél fogva válna a jogviszony részévé, ugyanakkor a biztosított [Kgf. tv. 3. § 4. pontja, a 4. § (1) bekezdése szerint a gépjármű üzemben tartója, mint a felelősségbiztosítási jogviszony szerződője] a szerződési feltételekből nem értesülne ezen kötelezettségéről, a hirdetmény alapján pedig feltételezhetné, hogy nem terheli a Kgf. tv. 30. § (1) bekezdése szerinti kárbejelentési kötelezettség. A feltétel nem felel meg a Bit. 121. § (1) bekezdés b) pontjának, mely szerint a biztosítási szerződési feltételeknek tartalmaznia kell a biztosítási esemény bejelentésének módját, határidejét.

Az elsőfokú bíróság iratellenesen jutott arra következtetésre, hogy a feltételek csupán egyféle bejelentési kötelezettséget szabályoznak. A keresetlevélhez F/2/11-12. számon csatolt mellékletek tartalmazzák a károsulti kárbejelentés felperes által hivatkozott Kgf. tv. 29. § (2) bekezdése szerinti szabályait jogszabályhely megjelöléssel, melyet az elsőfokú bíróság nem vett figyelembe, annak indokát nem jelölte meg, így a Pp. 346. § (4) és (5) bekezdése szerinti indokolási kötelezettségének nem tett eleget.

Az általános szerződési feltételek a Bit. szerződő tájékoztatására vonatkozó 152-158/C. §-ainak megfelelően kerültek összeállításra, a szerződőre vonatkozó jogok és kötelezettségek kerültek felsorolásra. A kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás szerződője a Ptk. 6:470. §-a értelmében nem azonos a károsulttal, éppen a szerződő fogyasztó egyértelmű tájékoztatása érdekében kerültek a károsulti kárbejelentési szabályok az ÁSZF-en belül eltérő helyen kifejtésre.

[29] I.2. Kötelezően benyújtandó bizonyítékok (alperes1 Kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási feltétel és ügyféltájékoztató A KGFB kárigény érvényesítésekor kért okiratok fejezet Jogalap alcímű rész 1., 4., 8., 9. pontja, alperes1 Kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási feltételei és ügyféltájékoztató További kért iratok személyi sérülés kárigények esetén Saját jogú igények és halálos kimenetelű közlekedési balesetek esetén a hozzátartozók részéről benyújtandó további iratok alcímű rész Jogalapi iratok részének első pontja, alperes1 Kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási feltétel és ügyféltájékoztató További kért iratok személyi sérülés kárigények esetén Saját jogú igények és halálos kimenetelű közlekedési balesetek esetén a hozzátartozók részéről benyújtandó további iratok alcímű rész Orvosi iratok részének utolsó pontja)

[30] A Bit. 124. § (1) bekezdése szerint a biztosító a biztosítási szerződési feltételekben köteles meghatározni, hogy a biztosítási esemény bekövetkezése esetén milyen szolgáltatásokat és költségeket, milyen okiratok bemutatása ellenében teljesít. Hivatkozott a Bit. Kommentár (Kommentár a biztosítási tevékenységről szóló 2014. évi LXXXVIII. törvényhez, szerkesztette: Kovács Zsolt) „a kárrendezési eljárásban biztosító által kérhető okiratok” címben írtakra. E szerint a rendelkezés célja, hogy a szerződő és a biztosított is

megfelelően felkészülhessen arra, hogy a biztosítási esemény bekövetkezésekor milyen okiratokat szükséges beszereznie. Amennyiben a biztosító nem határozza meg teljes körűen az adott szolgáltatás teljesítéséhez szükséges dokumentumokat, a kárrendezés folyamán annak beszerzését már nem követelheti az igényt érvényesítő személlyel szemben. A biztosítók jellemzően a leggyakrabban előforduló biztosítási eseményekhez, kárfelelősségi tényállásokhoz, illetve kártételekhez tartozó okiratokat tüntetik fel. Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg, hogy a felsorolásban a kötelezően benyújtandó bizonyítékok kerültek meghatározásra. A károsult a szabad bizonyítás elve alapján igényét bármely alkalmas bizonyítékkal alátámaszthatja, a biztosító azonban fogyasztóvédelmi okokból kifolyólag a felsoroltakon túli bizonyítási eszköz megkövetelésére a Bit. 124. § (1) bekezdése értelmében nem jogosult, így okszerűtlen a Bit. 124. § (2) bekezdésének megsértésére vonatkozó feltételezés. A Fővárosi Ítéltábla 21.Gf.40.506/2016/10. számú ítélete eltérő tényálláson alapul, így nem vehető figyelembe. Tekintettel a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás rendszerére, a szerződő fél a biztosított, a gépjármű üzemben tartója, míg a káreseménnyel kapcsolatban benyújtandó iratok köre a szerződésen kívüli károsult tájékoztatását szolgálják, a szerződő félre vonatkozóan kötelezettséget nem állapítanak meg, így azok a Ptk. 6:102. § (1) bekezdése alapján nem vizsgálhatók. Kiemelte, hogy a károsult saját belátása szerint dönthet arról, hogy a rendelkezésre álló dokumentumok közül mit csatol a kárigényéhez, azt a biztosító a Kgf. tv. 32. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően bírálja el.

[31] II. alperes1 blanketta1 Biztosítási feltételek

II.1. Egyéves elévülési idő (alperes1 blanketta1 Biztosítási feltételek 14.3. pontja)

Az alperes álláspontja szerint az egyéves elévülési határidő e biztosítás rendeltetési céljára, a biztosítási védelem tárgyára tekintettel mind a szerződő, mind a biztosító jogos érdekének megfelel. E biztosítás egy szűkített gépjármű vagyonbiztosítás, mely kizárólag az igazoltan leparkolt és ismeretlen vagy szerződésen kívüli személy vagy jármű által a biztosított gépkocsijában okozott károkra nyújt fedezetet. Az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy az általa kifejtettektől eltérően speciális rendelkezés, a Ptk. 6:453. §-a vonatkozik a kárbejelentésre. A káresemény bejelentési kötelezettség szolgálja a bizonyítási nehézségek kiküszöbölését, nem pedig az elévülési idő, az utóbbi az igényérvényesítés határidejét rögzíti és nincs közvetlen oksági összefüggésben a bizonyítási teherrel. A bíróságok több esetben vizsgálták biztosítási szerződések esetén kikötött egyéves elévülési időt és azt a jóhiszeműség és tisztesség követelményével megegyezőnek találták [Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.20.661/2012/15. (BDT2013. 2875.), a 6.Pf.21.319/2009.] Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a Ptk. 6:104. § (1) bekezdés i) pontjába ütközik e feltétel, mivel a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára változtatja meg. A Kúria a Pf.20.152/2020/7. számú ítélet [37] pontjában ezzel ellentétes álláspontot foglalt el, kiemelve, hogy a Ptk. 6:104. § (1) bekezdés i) pontja alapján az igényérvényesítési eljárást (és nem annak időtartamát) szabályozó szerződési kikötés lehet tisztességtelen.

Az F/2/6. számon csatolt nyomtatványon a szerződőnek választási lehetősége van az egyéves, illetve a Ptk. szerinti általános elévülési idő között. Mindebből következik, hogy a szerződés elévülési idejére vonatkozó feltételek egyedileg megtárgyaltak, így nem eredményezhetik az EUB iránymutatásban foglalt „jelentős egyenlőtlenséget”. E feltétel megfelel a Ptk. 6:22. § (3) bekezdésében foglaltaknak, a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseknek, valamint az e körben kialakított szempontrendszernek.

[32] II.2. Egyesületi szabályok (Nyilatkozat alperes1 blanketta1hoz blanketta első mondata, Nyilatkozat alperes1 blanketta1hoz blanketta Ügyfélértékelés alcímű része első bekezdésének utolsó előtti mondata)

Az alperes a Bit. 17. § (1) bekezdésében foglaltakra hivatkozott, miszerint a kölcsönös biztosító egyesület nem köthet olyan szerződéssel szerződést, aki nem tagja az egyesületnek, míg a (2) bekezdés azt zárja ki, hogy a kölcsönös biztosító egyesületnek olyan tagja legyen, aki vele szemben biztosítási szerződéssel nem rendelkezik. Ebből következően amennyiben a szerződő nem a szerződéskötéssel egyidejűleg nyilatkozna a kölcsönös biztosító egyesületbe való belépésről, illetve a tagsági jogviszony utóbb jönne létre, azzal kockáztatná, hogy a szerződése Bit. 17. § (1) bekezdésének rendelkezésébe ütközve a Ptk. 6:95. §-a értelmében jogszabályba ütköző, tehát semmis lenne. Amennyiben a biztosítási jogviszonytól elkülönülve azt megelőzően jönne létre a tagsági viszony, az a Bit. 17. § (2) bekezdésébe ütközne, valamint a biztosítási védelmet kereső fogyasztó gazdasági érdekeinek sem felelne meg. A fogyasztó érdeke, hogy a biztosítási jogviszony létrejötte és megszűnése időben egybeesik a tagsági jogviszony létrejöttével, illetve annak megszűnésével. A törvény ez alól a Bit. 17. § (3) bekezdésébe foglalt speciális szabály útján enged kivételt. Hivatkozott a Bit. 17. és 21. §-ához kapcsolódó kommentárra is.

Hangsúlyozta, hogy az egyesületi tagsággal kapcsolatos nyilatkozat tartalmilag sem tekinthető a Ptk. 6:77. §-a szerinti általános szerződési feltételnek, mivel az a Bit. 17. § (1) és (2) bekezdésében foglalt törvényi előírásoknak való megfelelést biztosító szerződői nyilatkozat, melynek hiányában érvényes biztosítási szerződés kölcsönös biztosító egyesülettel jogszerűen nem hozható létre. E nyilatkozat a többi szerződői nyilatkozattól, figyelemfelhívásra alkalmas módon elkülönítve „Egyesületi tagsággal kapcsolatos nyilatkozat” cím alatt szerepel.

Az alperes hivatkozott a Bit. 152. § (1) bekezdés d) pontjában, valamint a 155. § (1) bekezdésében írtakra. Amennyiben e feltételek mégis általános szerződési feltételnek minősülnének, azok tisztességtelensége nem állapítható meg a Ptk. 6:102. § (4) bekezdése alapján, mivel azok megfelelnek az irányadó jogszabályoknak. [Bit. 17. § (1), (2) bekezdés, 155. § (1) bekezdés]

[33] II.3 Kárbejelentésre rendelkezésre álló időtartam és formakényszer (alperes1 blanketta1 Biztosítási feltételek 11.5. pontja)

Az alperes kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság hat különböző termék általános szerződési feltételeit a biztosítási esemény bejelentésének határideje tekintetében összevetette és megállapította, hogy azok nem egységesek. Ezzel szemben a támadott szerződési feltételek tárgya a biztosítási fedezet szempontjából teljesen eltérő, így más sajátosságok alapján kerültek az egyes szerződéseknek megfelelő biztosítási esemény bejelentésére vonatkozó határidők meghatározására. Hivatkozott a Ptk. 6:453. §-ára, mely a biztosítási esemény bejelentésének határidejét a Polgári Törvénykönyvről szóló 1952. évi IV. törvény (r.Ptk.) 544. §-ában foglaltakkal lényegében tartalmilag egyező módon határozta meg dispozitív módon. E rendelkezés alapján a biztosítási esemény bejelentési határidejének elmulasztása önmagában nem eredményezi a biztosító teljesítési kötelezettségének be nem állását, csak ha azáltal lényeges körülmények kideríthetetlené válnak, így a kialakult ítélkezési gyakorlat a rövid határidőket is megfelelőnek tekinti. A Kgf. tv. mint lex speciális a Ptk. dispozitív rendelkezésétől eltérően szabályozza a kárigény bejelentésének határidejét. A alperes1 blanketta1 egy szűkített gépjármű vagyonbiztosításnak tekintendő, mely kizárólag az igazoltan leparkolt és ismeretlen vagy szerződésen kívüli személy vagy jármű által biztosított gépkocsijában okozott károokra nyújt fedezetet. A alperes1 blanketta3 az előzőtől eltérően a

közúton keletkezett gumiabroncs váratlan meghibásodása miatt szükségessé vált abroncsjavítási, szerelési, cenrtírozási költségeket, valamint kő- vagy kavicsfelverődés miatt károsodott fényszórók javítási be- és kiszerezési költségeit téríti meg. A alperes1 blanketta2 biztosítási eseménye egy bármely biztosítónál megkötött alap Casco biztosítás önrészenek levonása, míg a alperes1 nyomtatvány1 és a alperes1 nyomtatvány2 teljes körű gépjármű vagyont biztosítás. Kiemelte, hogy a közjogi szabályok nem írják elő a biztosítók számára a különböző biztosítási termékekre vonatkozóan egységesítési kötelezettséget, a Ptk. 6:77. §-ából fakadóan a Ptk. 6:102-103. §-ai alkalmazása során a konkrét általános szerződési feltétel vizsgálatán túl nincs lehetőség különféle szerződési feltételek együttes vizsgálatára.

[34] II.4. Kötelezően benyújtandó bizonyítékok (alperes1 blanketta1 Biztosítási feltételek 11.6.b) pont)

Az alperes visszautalt az I.2. pontban a Bit. 124. § (1) és (2) bekezdésével kapcsolatban kifejtettekre. Kiemelte, hogy amennyiben a felsorolt iratok valamelyike a károsult rendelkezésére áll és azt a saját döntése alapján csatolja, lerövidíti az adott időtartamot, amely alatt a kifizetéshez hozzájut. Rendőrségi feljelentés, illetve helyszíni jegyzőkönyv, igazolás másolata e biztosítás esetében azért szükséges, hogy a meghatározott biztosítási eseményt a szerződő igazolni tudja. A feltörés, továbbá a vandalizmus nagy valószínűséggel bűncselekményt is megvalósít, így elvárható, hogy arról a bűnüldöző szervek tudomást szerezzenek, másrészt pedig a Ptk. 6:468. § (1) bekezdése alapján a biztosítót a károkozóval szemben megillető megtérítési igény érvényesítésének elősegítése is az elvárhatóság körébe tartozik. Álláspontja szerint e tekintetben a kereset elutasításának van helye a Ptk. 6:102. § (3) bekezdése szerint.

[35] III. A alperes1 blanketta2 Biztosítási feltételei vonatkozásában visszautal a fellebbezése II.1.-II.3. pontjaiban, míg a IV.alperes1 blanketta3 Biztosítási feltételeivel kapcsolatban a II.1-4. pontokban foglaltakra. A IV.4. ponttal összefüggésben kiemelte, hogy a szerződési feltételek 8.2.2. pontja szerinti kátyúkár biztosítási esemény megállapításának feltétele, hogy a biztosított a károsodást eredményező kátyúba futáskor a közúti közlekedés szabályainak megtartásával vezesse a biztosított gépjárművet, melynek igazolása a 8.2.2.1. pont szerint a biztosított kötelezettsége. A 9.2.a) és b) pont rögzíti azon feltételeket, melyek nem minősülnek a szerződés szerinti biztosítási eseménynek és a biztosító nem téríti meg azokat a károkat. Mindezek alapján a főszolgáltatás körében világosan és érthetően megállapító, hogy a biztosítási esemény része a KRESZ-nek megfelelő közlekedés, melyet a biztosított a rendőrség eljárása alapján tud megfelelően igazolni.

[36] V. alperes1 nyomtatvány1 biztosítás Szerződési feltételek

Az alperes utalt a II.1-4. pontjában kifejtettekre. A 4. ponttal kapcsolatban rámutatott arra, hogy a biztosított együttműködési, illetve kárenyhítési és kármegelőzési kötelezettsége körében értékelendő a bűnüldöző hatóság eljárásának kezdeményezése. A bűncselekményeket meg nem valósító biztosítási események tekintetében is elősegítheti a jogalap meghatározását bármilyen hatósági irat, amelynek hiánya a hivatkozott pontban kifejtettek szerint nem jár hátrányos következménnyel, nem jelenti a biztosító bármely kötelezettség alóli mentesülését.

A tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról szóló 1996. évi XXXI. törvény (Tűzvédelmi tv.) 5. § (1) bekezdése rendelkezik a tűz vagy annak közvetlen

veszélyének bejelentési kötelezettségéről. A biztosított vagyontárgyat érintő, a tűzvédelmi törvényben meghatározott tüzeset esetén a hatóság minden esetben köteles eljárni a feladatkörében függetlenül a biztosított erre irányuló szándékától. Elvárható a biztosítottól, hogy ha a tüzesettel kapcsolatos bármely hatósági igazolás, határozat, tűzvizsgálati jelentés rendelkezésére áll, ezt a kárigény során csatolja; elmulasztása nem jelenti a biztosító mentesülését.

[37] VI. alperes¹ nyomtatvány² biztosítás és a Gépjárműben ülő kiegészítő biztosítása Szerződési feltételek

Az alperes e körben szintén a II.1-4. pontjában írtakra hivatkozott.

[38] A felperes fellebbezési ellenérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte az alábbi indokok alapján:

[39] Kárbejelentésre rendelkezésre álló időtartam és formakényszer (fellebbezés jogi érvelés I.1., II.-VI.3. pont).

I.1. alperes¹ Kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási feltétel és ügyféltájékoztató.

Az elsőfokú bíróság nem a Ptk. 6:102. § (4) bekezdés kontextusában tekintette a feltételt tisztességtelennek és a kereset sem ezen összefüggésben állította a feltétel tisztességtelenségét. Az alperes nemcsak a károkozó biztosítottra vonatkozó szabályokat szerepeltet a dokumentumokban, így annak egyértelműsítése, hogy mely szabályok mely fogyasztókra vonatkoznak, az alperes kötelezettsége. Ha a különféle fogyasztókra más-más szabályok érvényesek, az alperesnek ezt jeleznie szükséges a különböző szabályok egyenrangúan kezelt megjelölésével. E feltételek nem egyértelműek, így a Ptk. 6:103. § (2) bekezdése alapján tisztességtelenek. A jelen perben is irányadó az EUB C-621/17. számú döntés indokolásának [49] pontja, mely a szerződési feltételnek a 93/13. irányelv 5. cikke által megkövetelt átlátható jellege tekintetében ad iránymutatást. Utalt továbbá a C-26/13. számú döntésben írtakra is.

[40] Az alperes a jogi érvelés II.-VI.3. pontjában a Ptk. 453. §-ából nem teljességében vonja le azt a következtetést, hogy a feltétel nem tisztességtelen. A felperes hangsúlyozta, hogy a biztosítók e körben tett szabályozása a per szempontjából irreleváns, mivel a bíróságok az alperes szerződési feltételeit vizsgálják. Nincs jelentősége annak sem, hogy a gyakorlatban a fogyasztó az első megkeresést leginkább milyen célból használja. A bíróságok a határidőket több alkalommal vizsgálták, a gyakorlat egységes abban a kérdésben, hogy még nyolc napos bejelentési határidő is indokolatlanul rövidnek tekinthető, így ennél lényegesen rövidebb, kettő illetve öt napos határidő vonatkozásában is irányadó a bíróságok megállapítása (Fővárosi Ítéltábla 13.Gf.40.043/2020/3-II.). A feltétel tisztességtelenségét támasztja alá az is, hogy az alperes teljesen eshetőleges módon állapítja meg a határidők hosszát.

Kiemelte, hogy a biztosítás technikai tartalékképzésének a perben támadott feltételek tisztességtelenségével nincs összefüggése, azzal a bejelentési határidők indokolatlan rövidege nem támasztható alá.

[41] Egyesületi szabályok (fellebbezés jogi érvelése II.-VI.2. pont)

E körben a felperes hangsúlyozta, hogy a fogyasztói és tagi jogviszony elkülönül, nem esik egybe, a két jogviszonyból adódó jogok és kötelezettségek nem azonosak. Az ÁSZF nyilatkozatok az egyes ügyleti tag egyesülettel kapcsolatos nyilatkozatát nem tartalmazhatják, mert az ilyen módon a két jogviszonyban fennálló jogok és kötelezettségek összemosására alkalmas, ezért az tisztességtelen. E feltételeket az elsőfokú bíróság helyesen tekintette általános szerződési feltételnek a Ptk. 6:77. § (1) bekezdése alapján.

[42] Kötelezően benyújtandó bizonyítékok (fellebbezési jog érvelés I.2., II.-VI.4. pont)

A felperes rámutatott arra, hogy az ítélettel érintett okiratok bekérhetősége, illetve a biztosítási esemény bekövetkezésének fogyasztó általi egyéb módon történő bizonyítása vonatkozásában a bírói gyakorlat egységes. Hivatkozott a Kúria Pfv.V.20.152/2020/7. számú ítéletére különösen a [46] pontjában írtakra. Az elsőfokú bíróság a Kúria ítéletével egyezően helytállóan állapította meg az érintett szerződési feltételek Ptk. 6:102. § (1) bekezdése szerinti tisztességtelenségét.

[43] Elévülési idő (fellebbezés jogi érvelés II.-VI.1. pont)

Nem vonta kétségbe, hogy a Ptk. 6:22. § (3) bekezdése alapján egy szerződéses jogviszonyban a felek írásbeli megállapodással az elévülési idő tartalmának leszállítására jogosultak, azonban e jogosultság a kikötést nem teszi tisztességgé. A biztosító a kockázatviselése időtartamát az elévülési idő egy évre történő lerövidítésével támadott feltételekben egyoldalúan minimalizálta azzal, hogy e feltétel alkalmazása esetén a felek közötti megállapodás nyilvánvalóan nem értelmezhető, ezáltal indokolatlanul és egyoldalúan korlátozta a fogyasztót az igényérvényesítésben, ezért e feltételek tisztességtelenek.

[44] Az egyoldalú korlátozás tényén nem változtat a felperes figyelemfelhívó tájékoztatása, továbbá az sem, hogy választása szerint kifejezze az elévüléssel kapcsolatos ügyleti szándékát. Kiemelte, hogy az egy éves elévülési határidő a kúriai gyakorlat szerint a biztosítási jogviszonyokban tisztességtelen, továbbá az elévülés vonatkozásában – a választási klauzulára is figyelemmel – az egyedi megtárgyaltság biztosítása közérdekű perekben nem vizsgálható, illetve a feltételek tisztességtelenségének megítélésekor jelentősége nincs (Kúria BH2014. 83., valamint a fogyasztói szerződés érvényességével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 2/2011. (XII. 12.) PK vélemény 2. pontja).

[45] Vizsgálandó továbbá, hogy az alperes a fogyasztóval szembeni tisztességes és méltányos eljárása esetén észszerűen elvárhatta-e, hogy a fogyasztó egyedi tárgyalást követően elfogadja-e az érintett feltételt (BH2019. 228.) Az elévülésre vonatkozó egy éves határidő vonatkozásában, azonban mindez nem várható el a fogyasztótól, ugyanis a kikötés a fogyasztót jelentős mértékben korlátozza a biztosítóval szembeni igényének peres úton történő érvényesítésében, adott esetben ki is zárhatja ezt (EUB C-415/11. [69] pont). Kiemelte továbbá azt is, hogy a Ptk. 6:22. § (3) bekezdése szerint az elévülési idő megváltoztatására

irányuló megállapodást írásba kell foglalni. Az általános szerződési feltétel lényegéből adódóan szóba sem kerülhet a felek megállapodása (Fővárosi Ítéltábla 16.Gf.40.561/2014/4. számú végzése). Irányadónak tekintette a felperes a BH2014. 83. számú eseti döntésnek, a PK vélemény 2. pontjának tartalmát. A döntés megalapozottságát erősíti a Kúria Pfv.V.20.152/2020/7. számú ítéletének a jelen perre is releváns indokolása.

[46] A fellebbezés részben alapos.

[47] I.1. Kárbejelentésre rendelkezésre álló időtartam és formakényszer (alperes1 Kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási feltétel és ügyféltájékoztató Teendők a káresemény bekövetkeztekor alcímű rész első mondata)

Az alperes helyesen hivatkozott arra még az elsőfokú eljárás során, hogy a különböző módozatú biztosítási feltételek kárbejelentésre vonatkozó rendelkezéseinek különbözősége nem alapozhatja meg bármelyik feltétel tisztességtelenségét azon az alapon, hogy emiatt nem egyértelmű a szabályozás. Az átlagfogyasztó számára egyértelmű, hogy a felelősségbiztosítási szerződés alapján őt terhelő kárbejelentési kötelezettséget a Kötelező Gépjármű-Felelősségbiztosítás Feltételei és ügyféltájékoztató szabályozza, és nem valamely más biztosítási termék általános szerződési feltételei.

[48] Az ítéltábla osztotta az alperes azon védekezését, hogy a kérdéses kikötés a Ptk. 6:102. § (4) bekezdése alapján nem minősül tisztességtelennek.

Mind a felperes, mind az elsőfokú bíróság figyelmét elkerülte, hogy a kérdéses általános szerződési feltétel nem általában a felelősségbiztosítási szerződésekre, hanem kifejezetten a kötelező gépjármű felelősségbiztosítási szerződésekre vonatkozó szabályozást ad. Ebből pedig az következik, hogy a jogszabályi határidőre nem a Ptk. 6:471. § második mondatának – valamennyi felelősségbiztosítási szerződésre vonatkozó – általános szabálya, hanem a Kgf. tv. ehhez képest különös rendelkezése, a 30. § (1) bekezdése irányadó. A Ptk. 6:471. §-ához hasonlóan a Kgf. tv. 29. § (2) bekezdésében írt határidőhöz sem viszonyítható a kikötésben meghatározott határidő hossza, mivel a két említett rendelkezés más-más kötelezettséget szabályoz. Míg az utóbbi törvényi rendelkezés a károsult bejelentési kötelezettségének határidejét, addig a támadott kikötés a biztosított kárbejelentési kötelezettségének határidejét határozza meg. Ezért ez utóbbi ügyleti rendelkezésnek a Ptk. 6:471. §-ában, valamint a Kgf. tv. 29. § (2) bekezdésében írt határidőktől való eltérésének nincs ügydöntő jelentősége a kikötés tisztességtelenségének megítélése során. Ezzel szemben az alperes által is felhívott Kgf. tv. 30. § (1) bekezdése olyan törvényi rendelkezés, amely irányadó a kikötés tisztességtelenségének vizsgálata során. Mivel a támadott feltétel – releváns részét tekintve – betű szerint megegyezik az azonos kötelezettséget szabályozó jogszabályi rendelkezéssel, a Ptk. 6: 102. § (4) bekezdése kizárja annak tisztességtelenségét.

Megjegyzi még az ítéltábla, hogy arra figyelemmel, hogy a felelősségbiztosítási szerződésnek a károsult nem alanya, ennél fogva a szerződésnek sem egyedileg megtárgyalt, sem általános szerződési feltételei nem határozhatnak meg kötelezettségeket a károsulttal szemben. Ezért ha valamely károsultat terhelő kötelezettséget vagy határidőt nem is szabályozna a biztosítási feltétel, ebből nem következhetne az egyértelműség hiánya annak okán, hogy nem tűnik ki: az vonatkozik-e a károsultra is vagy csak a biztosítottra, ahogy az ítélet tartalmazza. Az pedig, ha ilyeneket szabályoz – a lentebb kifejtettek szerint –,

szerződéses jogviszony hiányában nem irányadó a károsult és a felelősségbiztosító közötti jogviszonyban.

I.2. Bekérhető iratok, kötelezően benyújtandó bizonyítékok (alperes1 Kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási feltétel és ügyféltájékoztató A KGFB kárigény érvényesítésekor kért okiratok fejezet Jogalap alcímű rész 1., 4., 8., 9. pontja, alperes1 Kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási feltétel és ügyféltájékoztató További kért iratok személyi sérülés kárigények esetén Saját jogú igények és halálos kimenetelű közlekedési balesetek esetén a hozzátartozók részéről benyújtandó további iratok alcímű rész Jogalapi iratok részének első pontja, alperes1 Kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási feltétel és ügyféltájékoztató További kért iratok személyi sérülés kárigények esetén, Saját jogú igények és halálos kimenetelű közlekedési balesetek esetén a hozzátartozók részéről benyújtandó további iratok alcímű rész Orvosi iratok részének utolsó pontja)

A kikötés tisztességtelenségének vizsgálatánál abból a fent már leírt körülményből kellett kiindulni, hogy a felelősségbiztosítási szerződésnek a károsult nem alanya, ennél fogva a szerződésnek sem egyedileg megtárgyalt, sem általános szerződési feltételei nem határozhatnak meg kötelezettségeket a károsulttal szemben. Ebből pedig az következik, hogy a alperes1 Kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás feltételei és ügyféltájékoztató a KGFB kárigény érvényesítésekor kért dokumentumok című fejezetének a Jogalap címe alatt, valamint További kért iratok személyi sérülés kárigények esetén - Saját jogú igények és halálos kimenetelű közlekedési balesetek esetén a hozzátartozók részéről benyújtandó további iratok alcímű fejezet Jogalapi iratok és Orvosi iratok címeiben meghatározott okiratok bekérése körében írottak okiratszolgáltatási kötelezettséget, különösen erre irányuló szerződéses kötelezettséget nem írhatnak elő a kárigény érvényesítése esetére, tehát a károsult számára.

A Ptk. 6:77. § (1) bekezdése értelmében ugyanis általános szerződési feltételnek az a szerződési feltétel minősül, amelyet az alkalmazója több szerződés megkötése céljából egyoldalúan, a másik fél közreműködése nélkül előre meghatározott, és amelyet a felek egyedileg nem tárgyaltak meg. Mivel a felelősségbiztosító és a károsult között szerződéses kapcsolat nem áll fenn, bármely, az ő jogviszonyukban a kárrendezéshez az alperes által szükségesnek tartott okirat megjelölése annak ellenére nem minősülhet általános szerződési feltételnek, hogy a alperes1 Kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási feltételei és ügyféltájékoztató meghatározására egyoldalúan az alperes részéről került sor, és annak a károsultakkal való egyedi megtárgyalása elmaradt. Az alperes és a károsult közötti szerződéses jogviszony híján a alperes1 Kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási feltételei és ügyféltájékoztató keresettel támadott része csupán a károsultak részére adott tájékoztatásnak minősülhet, de általános szerződési feltételnek nem. A károsult és a felelősségbiztosító közötti kontraktuális jogviszony, és ebből következően bármely szerződéses jog vagy kötelezettség hiányából fakadóan a sérelmezett szövegrészek esetében nem is valósulhat meg a tisztességtelenség megállapításának az az alapvető törvényi feltétele, hogy a szerződésből eredő jogokat és kötelezettségeket a szerződési feltétel alkalmazójával szerződő fél hátrányára állapítsák meg [Ptk. 6:102. § (1) bekezdés]. Mindez alapján – a kérdéses szöveg tartalmától függetlenül – zárja ki a kereset teljesíthetőségét.

A kifejtettakra figyelemmel az ítéltábla e körben az alapatlan keresetet elutasította, továbbá mellőzte a Közlemény e kikötésekre vonatkozó részét.

[49] II. alperes1 blanketta1 Biztosítási feltételek

II.1. Elévülési idő (alperes1 blanketta1 Biztosítási feltételek 14.3. pontja)

Az ítéltábla előrebocsátja, hogy nem osztotta az alperes álláspontját a tekintetben, hogy a kikötés tisztességtelenségének vizsgálatát annak egyedi megtárgyalása kizárja. Az egyéves elévülési határidővel kapcsolatos általános szerződési feltétel annak választhatóságának lehetősége által nem válik egyedileg megtárgyalt feltétellé, ahhoz – figyelemmel a biztosítási szerződés létrejöttének sajátos rendszerére, arra, hogy a szerződő csupán ajánlatot tesz a szerződéskötésre – szükséges az alperes általi elfogadása is. Ahhoz tehát, hogy a kikötés egyedi megtárgyaltsága megállapítható legyen az alperesnek azt kellene bizonyítania, hogy a fogyasztónak reális lehetősége volt a kikötés tartalmának meghatározására, amihez valamennyi olyan szerződési ajánlat esetében annak elfogadását kellene bizonyítani, amelyben a fogyasztó a törvényi elévülési szabályokat választotta. Ez pedig nyilvánvalóan kivitelezhetetlen, ez okból is kizárt közérdekű perben az egyedi megtárgyaltság vizsgálata. A Kúria a BH2014. 83. szám alatt közzétett határozatában, valamint a Pfv.V.21.742/2019/7., a Pfv.V.21.096/2021/7. számú ítéletében rámutatott arra, hogy a feltételrendszer egyedi megtárgyaltsága a közérdekű perben nem vizsgálható (Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.20.076/2023/5.). Ezért a feltétel tisztességtelenségét az ítéltábla érdemben vizsgálta.

[50] Az ítéltábla egyet értett az alperes fellebbezésében kifejtett álláspontjával, miszerint az elévülési időt egy évre lerövidítő szerződési feltétel nem a Ptk. 6:104. § (1) bekezdés i) pontja hatálya alá tartozó, feltétlenül tisztességtelennek minősülő, ún. „feketelistás” feltétel. A Kúria az egyéves elévülési határidő tisztességtelenségét a Pfv.20.152/2020/7. számú ítéletében már vizsgálta a jelen ügyben is irányadó Ptk. rendelkezései alapján. Indokolásában rámutatott arra, hogy a Ptk. említett rendelkezése a Fogyasztóvédelmi irányelv mellékletének 1.q) pontját átültető rendelkezés. Az EUB határozataiból kitűnően a Fogyasztóvédelmi irányelv mellékletének 1.q) pontja alapján a vitarendezés módjára, az igényérvényesítés mikéntjére vonatkozó, jogszabályon vagy megállapodáson alapuló lehetőségek előtt a fogyasztót elzáró, korlátozó kikötések minősülnek tisztességtelennek. Ennek megfelelő értelmezéssel a Ptk. 6:104. § (1) bekezdés i) pontja alapján az igényérvényesítési eljárást szabályozó szerződési kikötés lehet tisztességtelen. A felperes által támadott perbeli kikötés azonban más jellegű, az időmúlásnak a szerződésből eredő igények érvényesíthetősége szempontjából lehetséges joghatását meghatározó szerződési feltétel.

[51] A Ptk. az általános elévülési idő [Ptk. 6:22. § (1) bekezdés] hosszán az r.Ptk. szabályozásához képest nem változtatott, a megszakítására vezető jogi tények közül azonban elhagyta a követelés teljesítésére irányuló írásbeli felszólítást [Ptk. 6:25. § (1) bekezdés]. Az elévülés nyugvásának Ptk. szerinti szabályozása [6:24. § (2)-(3) bekezdés] alapján pedig az elévülés nyugvására okot adó körülmény megszűnését követően három hónap a bírósági úton való igényérvényesítésre nyitva álló időtartam. Az alperes által alkalmazott általános szerződési feltétel az elévülési időt egy évre rövidíti le, így a korábbi ügyek tényállásától (Kúria Pfv.V.20.857/2017/9. és a Pfv.V.21.270/2017/9.) eltérő tényállás és eltérő jogi szabályozás alapul vételével kellett megítélnie, hogy az elévülési időt lerövidítő kikötés tisztességtelennek minősül-e.

[52] A Kúria rámutatott arra, hogy a tisztességtelen általános szerződési feltételek érvénytelenségének szabályait a Ptk. a Fogyasztóvédelmi irányelv rendelkezéseit alapulvéve szabályozza, ezért a Ptk. szabályainak értelmezésénél figyelemmel kell lenni az EUB határozataira. Az EUB a Mohamed Aziz és Caixa d' Estalvis de Catalunya, Tarragona i Manresa (Catalunyacaixa) ítéletében (C-415/11, EU:C:2013:164) azt az iránymutatást adta, hogy a fogyasztó kárára előidézett „jelentős egyenlőtlenséget” a felek megállapodása hiányában irányadó nemzeti szabályok értelmezése útján kell értékelni annak megítélése érdekében, hogy a szerződés a hatályos nemzeti jogban szabályozottnál kedvezőtlenebb jogi helyzetbe hozza-e a fogyasztót, és ha igen, akkor mennyiben [68]. Annak megállapításához pedig, hogy az egyenlőtlenséget „a jóhiszeműség követelményével ellentétben” idézték-e elő, meg kell vizsgálni, hogy az eladó vagy szolgáltató a fogyasztóval szembeni tisztességes és méltányos eljárása esetén észszerűen elvárhatta-e, hogy utóbbi, az egyedi megtárgyalást követően elfogadja az érintett feltételt [69].

[53] A Kúria a már felhívott határozatában az elévülési időt egy évre lerövidítő kikötést az EUB ítéletének figyelembevételével vizsgálta, és megállapította, hogy az eltérést jelent a diszpozitív szabályokhoz képest. A hatályos jogban szabályozottnál jelentősen hátrányosabb helyzetbe hozza a fogyasztót, mivel a biztosítási szerződésen alapuló igények bírósági érvényesítésére számára nyitva álló határidő öt év helyett egy évre rövidül, amelyet nem szakíthat meg a követelés teljesítésére irányuló írásbeli felszólítással. Emellett az elévülés nyugvására okot adó körülmény megszűnését követően három hónapon belül bírósághoz kell fordulnia, különben az

elévülés igényszüntető kifogást alapoz meg a biztosító számára. Az egyéves elévülési idő alkalmazásával veszélybe kerülhet a biztosítási szerződés céljának megvalósulása, amely semmiképp sem lehet a veszélyközösség érdeke. Rövidsége miatt az elévülési idő az elvárható magatartást tanúsító fogyasztónak is jelentős nehézséget okozhat. Az elévülési időt egy évre lerövidítő szerződési feltétel olyan mértékben hozza a fogyasztót a diszpozitív szabályokhoz képest kedvezőtlenebb helyzetbe, hogy az alperes tisztességes és méltányos eljárása esetén nem várhatta el észszerűen, hogy azt a fogyasztó az egyedi tárgyalást követően elfogadja.

[54] Az ítéltábla csupán megjegyzi, hogy a 4.Pf.20.381/2023/5. számú ítéletében az egyéves elévülési határidő tisztességtelenségét nem állapította meg, mivel a vizsgált feltételek az r.Ptk.-hoz hasonlóan elévülést megszakító körülményként szabályozták a teljesítésre irányuló írásbeli felszólítást. Emellett még a Ptk. és az r.Ptk. szabályaihoz képest is a jogosult fogyasztóra kedvezőbb tartalommal rendelkezett az elévülés nyugvásáról. A alperes1 blanketta1 Biztosítási Feltételei ezzel szemben nem rendelkeznek az elévülés további szabályairól, így nem szabályoznak a Ptk. 6:25. §-ában írtakon túl olyan eszközt, amely ugyancsak alkalmas volna az elvülés megszakítására, de nem tartalmaz az elévülés nyugvása esetére a Ptk. 6:24. § (2) bekezdés második fordulatában meghatározottnál hosszabb igényérvényesítési határidőt sem. A perbeli esetben nincsenek olyan, a fogyasztó igényérvényesítését egyszerűsítő szabályok, amelyek ellensúlyoznák annak a kikötésnek a fogyasztóra kedvezőtlen hatását, amely az általános, ötéves törvényi elévülési határidőt a töredékére szállítja le.

[55] A kifejtettekre figyelemmel e rendelkezés sérti a Ptk. 6:102. § (1)-(2) bekezdésében foglaltakat. A kikötés tisztességtelenség okán érvénytelen, mert a feleknek a szerződésből eredő jogait és

kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel alkalmazójával szerződő fél hátrányára állapítja meg azáltal, hogy a Ptk. általános elévülési időt megállapító szabályához képest olyan mértékben hozza a fogyasztót hátrányosabb helyzetbe, hogy a szerződési feltétel alkalmazója annak egyedi tárgyalást követő elfogadását a fogyasztótól észszerűen nem várhatta el.

[56] II.2. Egyesületi nyilatkozat (Nyilatkozat alperes1 blanketta1hoz elnevezésű blanketta első mondata)

Helytállóan mutatott rá az elsőfokú bíróság, hogy az alperes mint egyesületi formában működő biztosító a Bit. 17. § (1) bekezdése alapján kizárólag olyan személyekkel köthet biztosítási szerződést, akik a tagjai. Ebből pedig szükségszerűen következik, hogy a biztosítási szerződés megkötésének előfeltétele a szerződő fél egyesületi tagsága, ami pedig feltételezi, hogy belépési nyilatkozatát legkésőbb a szerződési ajánlatával egyidejűleg megtegye. Ez az alperes működésének sajátosságából eredő követelmény teszi szükségessé, hogy a szerződő nyilatkozatai között – ráadásul elsőként – szerepeljen az alapszabály megismerésére, az abban foglalt jogok és kötelezettségek tudomásulvételére, valamint az egyesületbe való belépésre vonatkozó nyilatkozat.

Az alperes a alperes1 blanketta1 Biztosítási feltételeivel együtt, azonos dokumentumban a fogyasztó rendelkezésére bocsátja az alapszabályát is. Ily módon az alapszabály megismerésének lehetőségét biztosítja a fogyasztó számára, kizárólag a fogyasztó döntésén múlik, hogy a szerződési ajánlata megtételét megelőzően megismeri-e azt a nyilatkozatának megfelelően, vagy a megismerés hiányában tesz ezt elismerő, illetve az alapszabályban írott jogokat és kötelezettségeket magára nézve kötelezőnek elfogadó, továbbá mindezek alapján az egyesületbe való belépési nyilatkozatot.

Az alapszabály 2. fejezete az egyesület céljai között a 2.1.1. pontban úgy rendelkezik, hogy az alperes kizárólag tagjai részére nyújt biztosítási szolgáltatásokat. Ebből pedig – a Bit. 17. § (1) bekezdésén túl is – okszerűen következik, hogy annak a fogyasztónak, aki az alperes által kínált bármely módozatú biztosítási szerződést meg kívánja kötni, szükségképpen be kell lépnie az egyesületbe. E kötelezettség nem a kifogásolt nyilatkozatból, de még csak nem is a biztosítási feltételekből, hanem az alperes alapszabályának – a Bit. 17. § (1) bekezdésének megfelelő – 2.1.1. pontjából következik. Ily módon a Nyilatkozat alperes1 blanketta1hoz blanketta első mondata nem határozza meg a felek bármelyikének a szerződésből fakadó jogait, illetve kötelezettségeit, csupán azt hivatott rögzíteni, hogy a fogyasztó a rendelkezésére bocsátott alapszabály ismeretében, az abban foglalt jogok és kötelezettségek tudatában tesz belépési nyilatkozatot. Ilyenként tehát hiányzik a kérdéses mondatból az általános szerződési feltételek nembeli lényege, ennél fogva e nyilatkozat nem is minősül általános szerződési feltételnek, ami eleve kizárja annak tisztességtelenségének a Ptk. 6:102. § (1) bekezdésén alapuló vizsgálatát.

[57] Pótlólagos befizetéssel kapcsolatos nyilatkozat (Nyilatkozat alperes1 blanketta1hoz elnevezésű blanketta Ügyfélértájékoztatás alcímű része első bekezdésének utolsó előtti mondata)

Az alapszabály 1. fejezetének fogalommeghatározásokat tartalmazó 1.8. pontja, 1.8.3. alpontja értelmében pótlólagos befizetés az esetben írható elő, amennyiben a tárgyévi szolgáltatások és esetleges veszteségek fedezetét nem biztosítja az egyesület vagyona, a biztosítási díjbefizetések, viszontbiztosítás, valamint biztosítástechnikai tartalékai. Az ügyféltájékoztató 16. címe ezzel egyező tartalmú tájékoztatást ad a pótlólagos befizetésről. Emellett azt is rögzíti, hogy annak elrendelésére egyrészt az igazgatótanács, másrészt az MNB jogosult. Az alapszabály fogalommeghatározását azzal a további megkötéssel is kiegészíti, hogy annak mértéke nem haladhatja meg a tag bármilyen jogcímen teljesített befizetésének 100 %-át. A fogyasztó tehát a pótlólagos befizetés tartalmát az alapszabály alapján, de az ügyféltájékoztató 16. címe alapján is megismerheti. Ennek megfelelően az erre vonatkozó kötelezettség az alperes működésének speciális, egyesületi formájából következik, azt nem a nyilatkozat, hanem az alapszabály írja elő. A kérdéses nyilatkozat tehát – hasonlóan a megismerési és belépési nyilatkozathoz – nem szabályoz szerződésből eredő jogokat és kötelezettségeket, aminek következtében a Ptk. 6:102. § (1) bekezdésén alapuló tisztességtelenségének vizsgálata kizárt.

[58] Mindezekre figyelemmel a másodfokú bíróság a II. 1. II. 2. pont vonatkozásában az alaptalan keresetet elutasította, továbbá mellőzte a közlemény e kikötésekre vonatkozó részét.

[59] II.3. Kárbejelentésre rendelkezésre álló időtartam és formakényszer (alperes1 blanketta1 Biztosítási feltételek 11.5. pontja)

A alperes1 blanketta1 Biztosítási feltételei nem rendelkeznek a biztosítási esemény bejelentésének alaki követelményeiről. Ennek megfelelően e nyilatkozatot a fogyasztó a Ptk. 6:4. § (2) bekezdése értelmében alaki kötöttségek nélkül megteheti. Kiemeli az ítéltábla, hogy a határidőn belüli teljesítést a Ptk. 6:453. §-a is kizárólag a bejelentési kötelezettség esetére követeli meg, miként az alperes támadott általános szerződési feltétele is csupán erre ír elő határidőt. Ennek következtében a biztosítási esemény bekövetkezésétől számított két napos határidő – a fogyasztó számára kényelmesen igénybe vehető online vagy telefonos kárbejelentési lehetőségre is figyelemmel – nem jelent aránytalan terhet. Az ítéltábla megítélése szerint a jelen kor technikai eszközei mellett a kárbejelentés két napon belüli megtétele nem ró aránytalan terhet a fogyasztóra, különös tekintettel arra, hogy az alperes a szabályzata szerint telefonon vagy e-mailen történő bejelentést is elfogad.

A Fővárosi Ítéltábla a 4.Pf.20.761/2022/13. számú ítéletében rámutatott, hogy bár a bejelentési határidőt szabályozó kikötés nem tartalmaz kimentési lehetőséget, a határidő elmulasztása – túl a jogszabályban írt további konjunktív feltétel szükségességén – nem eredményezi a fogyasztó jogvesztését, mivel e határidő elévülési jellegű, így a jogviszonyra is irányadó Ptk. 6:24. § (1) bekezdése alapján a fogyasztót a kötelezettsége teljesítésében akadályozó menthető ok a határidő nyugvását eredményezi. Mindemellett a határidő elmulasztása önmagában a fogyasztó számára joghátrányt nem eredményez, mivel az alperes szolgáltatási kötelezettségének be nem álltához további feltétel is szükséges a Ptk. 6:453. §-a alapján: e mulasztás miatt a biztosító kötelezettsége szempontjából lényeges körülménynek kideríthetlenné is kell válnia.

Mindezekre figyelemmel az ítéltábla e körben az alaptalan keresetet elutasította, továbbá mellőzte a közlemény e kikötésre vonatkozó részét.

[60] II.4. Kötelezően benyújtandó iratok (alperes1 blanketta1 Biztosítási feltételek 11.6. b) pontja)

Az ítéltábla e kérdésben osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját, miszerint a rendelkezések a szabad bizonyítás elvét sértik, ugyanis a fogyasztó bármely módon bizonyíthatja a biztosítási esemény bekövetkezését, akár a Biztosítási feltételek 11.6.b) pontjában felsorolt okiratokon kívüli egyéb bizonyítékok szolgáltatása útján, akár az ott megjelölt okiratokkal. Ez utóbbi jogosultsága azonban kötelezettségként nem írható elő. A kikötés a fogyasztó bizonyítását teszi terheesebbé az alperes által megkövetelt okiratok megjelölésével, ami a Ptk. 6:104. § (1) bekezdés j) pontja alapján is tisztességtelen. A kárbejelentéshez szükséges dokumentumokkal kapcsolatos kikötések az EUB által meghatározott szempontrendszer szerint vizsgálva Ptk. 6:102. § (1) bekezdése alapján tisztességtelenek.

[61] A Kúria a perbelivel lényegében hasonló feltételeket vizsgálva a már felhívott ítéletében rámutatott arra, hogy a Bit. 124. § (2) bekezdése alapján a biztosító csak a biztosítási esemény bekövetkezésének igazolásához, illetve a teljesítendő szolgáltatás mértékének meghatározásához szükséges okirat bemutatásától teheti függővé a szolgáltatása teljesítésének esedékességét. A támadott kikötésekben azonban az alperes olyan okiratok csatolásának kötelezettségét írta elő minden esetre, amely a szükséges mértéket egyes esetekben meghaladhatja. A jogszabályi rendelkezéshez képest ezen a módon további kötelezettséggel terheli a fogyasztót, ezáltal hátrányosabb helyzetbe hozza. A biztosító a biztosítási szerződés teljesítésének körébe eső kérdésekben keletkezett, és a biztosított bizonyítási kötelezettségére tartozó okiratok benyújtását kérheti. Az, hogy mikor mely okiratok szükségesek, minden esetben egyedileg dönthető el. Az általános szerződési feltételek kikötései viszont általános jellegű, az alperessel szerződő valamennyi fogyasztóra kiterjedő, feltétel nélküli előírások. A fogyasztók így a szerződéskötéskor nincsenek abban a helyzetben, hogy felmérjék, őket pontosan milyen iratcsatolási kötelezettség terheli, ha bekövetkezik a káresemény.

[62] A továbbiakban az ítéltábla a III-VI. számú blanketták támadott feltételeit lényegében a felperes fellebbezési ellenkérelme szerinti, a feltételek tárgya szerinti csoportosítást követve vizsgálta:

[63] Elévülési idő

alperes1 blanketta2 Biztosítási feltételei 16.3. pontja

alperes1 blanketta3 Biztosítási feltételei 14.3. pontja

alperes1 nyomtatvány1 biztosítás Szerződési feltételek 14. pontja

alperes1 nyomtatvány2 biztosítás Szerződési feltételek 14. pontja

[64] Az ítéltábla e rendelkezések vonatkozásában az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, a keresetet elutasította, továbbá mellőzte a Közlemény e kikötésekre vonatkozó részét. Ennek indokai megegyeznek a alperes1 blanketta1 Biztosítási feltételei II.1. pontjában kifejtettekkel.

[65] Egyesületi szabályok

Nyilatkozat alperes1 blanketta2hoz blanketta első mondata, Ügyféltájékoztatás alcímű része első bekezdésének utolsó előtti mondata

Nyilatkozat alperes1 blanketta3hoz blanketta első mondata, Ügyféltájékoztatás alcímű része első bekezdésének utolsó előtti mondata, Tudomásulvételi nyilatkozat és tájékoztatás blanketta második mondata

Nyilatkozat alperes1 nyomtatvány1 biztosításhoz blanketta Ügyféltájékoztatás alcímű része első bekezdésének utolsó előtti mondata

Nyilatkozat alperes1 nyomtatvány2 biztosításhoz blanketta első mondata, Ügyféltájékoztatás alcímű része első bekezdésének utolsó előtti mondata

[66] Az ítéltábla e rendelkezések vonatkozásában az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, a keresetet elutasította, továbbá mellőzte a Közlemény e kikötésekre vonatkozó részét. Ennek indokai megegyeznek a alperes1 blanketta1 feltételei II.2. pontjában kifejtettekkel.

[67] Kárbejelentésre rendelkezésre álló időtartam és formakényszer

alperes1 blanketta2 Biztosítási feltételei 12.5. pontja,

alperes1 blanketta3 Biztosítási feltételei 11.5. pontja,

[68] E feltételek 5 nap, illetve 5 munkanap határidőt biztosítanak a káresemény bejelentésére azzal, hogy a kárigényt – a biztosító által rendelkezésre bocsátott kárbejelentő nyomtatvány kitöltésével – minden esetben írásban is be kell nyújtani a biztosítónak (alperes1 blanketta2 Biztosítási feltételek 12.5. pontja, alperes1 blanketta3 Biztosítási feltételei 11.6. pontja). E rendelkezések helyes értelmezése szerint csupán a káreseményt kell bejelenteni a megadott határidőn belül, az írásbeli bejelentés nincs határidőhöz kötve.

Az ítéltábla e rendelkezések vonatkozásában az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, a keresetet elutasította, továbbá mellőzte a Közlemény e kikötésekre vonatkozó részét. Ennek indokai megegyeznek a alperes1 blanketta1 Biztosítási feltételek II.3. pontjában kifejtettekkel.

[69] alperes1 nyomtatvány1 biztosítás Szerződési feltételek 13.1. pont első mondata, 13.2.1. pont első mondata,

alperes1 nyomtatvány2 biztosítás Szerződési feltételek 13.1. pont első mondata, 13.2.1. pont első mondata,

alperes1 nyomtatvány2 biztosítás Gépjárműben ülők kiegészítő balesetbiztosításának Szerződési feltételek 9.1. pontja

[70] Az ítéltábla egyet értett az elsőfokú bíróság azon álláspontjával, hogy e feltételek a Ptk. 6:103. § (2) bekezdése szerint tisztességtelenek, mivel a nyomtatvány1 biztosítás, továbbá a nyomtatvány2 biztosítás Szerződési feltételek 13.1. pontjának első mondata, valamint a nyomtatvány2 biztosítás Gépjárműben ülők kiegészítő balesetbiztosításának Szerződési feltételek 9.1. pontja a kárbejelentés módja tekintetében nem egyértelmű. Ugyanakkor a tisztességtelenség kiküszöbölésére eltérő megoldást választott.

[71] A alperes1 nyomtatvány1 biztosítás, valamint a alperes1 nyomtatvány2 biztosítás Szerződési feltételek 13.1. pontjának első mondata „Kárbejelentés ideje” címszó alatt, továbbá a alperes1 nyomtatvány2 biztosítás Gépjárműben ülők kiegészítő balesetbiztosításának Szerződési feltételek 9.1. pontja a bejelentésre kötelezően írásbeli alakot ír elő, ezzel szemben alperes1 nyomtatvány1 biztosítás, valamint a alperes1 nyomtatvány2 biztosítás Szerződési feltételek 13.2 pontja a „Kárbejelentés módja” címmel az írásbeliségen kívül további bejelentési módokat is feltüntet. Ez utóbbi szerint a bejelentés személyesen a biztosító ügyfélszolgálati irodájában, telefonon, faxon, levélben, illetve elektronikus úton tehető meg.

Az elsőfokú bíróság által észlelt ellentmondás a kikötéseknek az alaki követelményre vonatkozó tartalma között áll fenn, mivel nem egyértelmű, hogy a fogyasztónak a biztosítási esemény bejelentését milyen módon – a bejelentés idejének szabályozására hivatott 13.1 pontok, illetve a Gépjárműben ülők kiegészítő balesetbiztosításának feltételei 9.1. pontja szerint kizárólag írásban vagy a Szerződési feltételek bejelentés módját szabályozó 13.2. pontjai szerint bármely ott felsorolt formában – kell megtennie. A kikötések közötti ellentmondás a támadott feltételek egyértelműségének hiányát eredményezi, ami a Ptk. 6:103. § (2) bekezdése alapján a tisztességtelenséget önmagában megalapozza. Mivel az egyértelműség hiányát az okozza, hogy a támadott kikötések a kárbejelentés lehetséges alakiságát az írásbeli alakra szűkíti, és önmagában a két napos bejelentési határidő – amennyiben a bejelentés nem kizárólag írásban tehető meg – nem tekinthető tisztességtelennek, miként azt az ítéltábla a blanketta1 Biztosítási feltételek II.3. pontjában már kifejtette, elégségesnek találta a nyomtatvány1 biztosítás, valamint a alperes1 nyomtatvány2 biztosítás Szerződési feltételek 13.1. pontjának első mondatából, valamint a nyomtatvány2 biztosítás Gépjárműben ülők kiegészítő balesetbiztosításának Szerződési feltételek 9.1. pontjából az „írásban” kifejezés mellőzésével megszüntetni a tisztességtelenséget.

[72] A 13.2.1. pont első mondata ugyanezen két munkanap határidőt írja elő a külföldön történt káresemény írásbeli bejelentésére, melynek teljesítése a fent írtakra figyelemmel a 13.2. pont első mondatában meghatározott bejelentési lehetőségek mellett nem jelent aránytalan többlet terhet a fogyasztó számára. A külföldön tartózkodó fogyasztó éppúgy igénybe veheti a telefonos telefaxos vagy elektronikus utat a bejelentéséhez, mint a lakóhelyén vagy attól távol, de belföldön kárt szenvedett biztosított. Ezért az ítéltábla a felek szerződésből eredő jogai és kötelezettségei közötti egyensúlyt nem találta a fogyasztó hátrányára megbotlani. Emiatt a keresetet e kikötés tekintetében is elutasította.

[73] 13.2. pont utolsó mondata

E szerződéses feltétel előírja a tűz- és a lopáskár haladéktalan bejelentését a hatóságlnál, illetve a rendőrségen. A tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról szóló 1996. évi XXXI. törvény 5. § (1) bekezdése előírja, hogy aki tüzet vagy annak közvetlen veszélyét észleli, köteles azt haladéktalanul jelezni a hívásfogadó központnak, a katasztrófavédelmi igazgatóság műveletirányító ügyeletének vagy a tűzoltóságnak (a továbbiakban: jelzésfogadó), vagy ha erre nincs lehetősége, a rendőrségnek vagy a mentőszolgálatnak, illetőleg a települési önkormányzat polgármesteri hivatalának (közös önkormányzati hivatalnak). Az alperes figyelmét elkerülte, hogy – a támadott feltétellel ellentétben – a törvény nem a kárnak, hanem magának a tűznek, valamint annak közvetlen veszélyének bejelentési kötelezettségét írja elő, ezért e kikötések tisztességtelenek.

A károsultnak, ahogy azt az elsőfokú bíróság is kifejtette, a Be. alapján feljelentési kötelezettsége nincs. Önmagában a lopáskárnak a bejelentése a rendőrségen indokolatlan és szükségtelen, így e feltétel is tisztességtelen.

[74] Gépjárműben ülők kiegészítő balesetbiztosításának feltételei 9.1. pontja

Az ítéltábla csupán utal az előző bekezdésekben foglalt indokaira.

[75] Az ítéltábla e rendelkezések vonatkozásában az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[76] Kötelezően benyújtandó iratok

alperes1 blanketta3 Biztosítási feltételei 11.9.a) pontja

alperes1 nyomtatvány1 biztosítás Szerződési feltételek 13.3.2.1. pont első két pontja

13.3.2.2. pont 4. és 5. pontja

13.3.2.3. pont utolsó két pontja

alperes1 nyomtatvány2 biztosítás Szerződési feltételek 13.3.2.1. pont első két pontja

13.3.2.2. pont 4. és 5. pontja

13.3.2.3. pont utolsó két pontja

E körben az ítéltábla csupán visszautal alperes1 blanketta1 Biztosítási feltételek II.4. pontjában kifejtettekre.

[77] Az alperes fellebbezése részben sikeres volt, ezért az ítéltábla az alperes által fizetendő kereseti illeték mértékét a pervesztesség-pernyertesség megváltozott arányára figyelemmel mérsékelte. A kereseti eljárási illetéket – jogszabályváltozásra figyelemmel – a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 illetékbevételei számlájára kell befizetni, mely fizetési kötelezettség a bíróság határozatának jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé, azaz a másodfokú ítélet meghozatalának napjától számított 60 napon belül kell a jogerős ítéletben foglalt illetéket megfizetni.

Közleményként fel kell tüntetni: a Fővárosi Ítéltábla megnevezését, a Fővárosi Ítéltábla e határozatának számát és a fizetésre kötelezett adóazonosító számát.

A Fővárosi Ítéltábla figyelmezteti az illetékfizetésre kötelezett felet, ha az illetéket annak esedékességekor nem fizeti meg, az adózás rendjéről szóló törvény rendelkezései szerinti késedelmi pótlékot kell fizetnie.

[78] Mindezekre figyelemmel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben írtak szerint részben megváltoztatta, egyebekben helybenhagyta.

[79] Az alperes részben eredményes fellebbezésére tekintettel a felperes perköltség megfizetésére lenne köteles. Mivel erre nem kötelezhető, a Magyar Állam a Pp. 83. § (2) bekezdése alapján köteles az alperes részére megfizetni a rendelkező részben foglaltak szerinti mértékű együttes első- és másodfokú részperköltséget, mely az alperes által lerótt fellebbezési illeték arányos mértékéből és az alperes jogi képviselőjének munkadíjából tevődik össze. Az ítéltábla az alperes jogi képviselőjének munkadíját a 32/2003. (VIII. 23.) IM rendelet 3. §-a alapján határozta meg.

Budapest, 2024. február 27.

Dr. Németh László s.k.
a tanács elnöke

Dr. Molnár Ágnes s.k.
előadó bíró

Dr. Merőtey Anikó s.k.
bíró